

کاريگهريي نامرازهکانی گه یانندن له سهر په یوه نډییه خیزانییه کان تویژینه وهییه کی سوسیولوژی مهیدانییه له ناو شاری سلیمانی

م. توانا فریدون حسین

زانکوی سلیمانی / کوليجی زانسته مروفايه تيبه کان / بهشی کومه لئاسی

پېشه کی

خیزان خانهای یه که می کومه لگایه، بناغهی دروستبوونی مروفايه تيبه، له خیزانه وه مروفا بؤ ژیانی کومه لایه تی و داهاتووی خوئی ناراسته ده کریت، خیزان گروپیکه له چهند که سیك پیکهاتووه، که له ریگهی په یوه نډی خوینه وه بهیه که وه به سزاون و په یوه نډییه کانیان توندوتول و سهره کییه، له ناوه نډی خیزاندا په وروده و پیکه یانندی کومه لایه تی و هه موو نه و بابه تانه ی په یوه نډییه کان به لایه نی کولتووری و روژشیریه وه هه به له باوانه وه بؤ مندالان ده گوازینه وه.

له م تویژینه وه یه دا گوراوی جیگیر بریتیه له نامرازهکانی گه یانندن، گوراوی پاشکو بریتیه له په یوه نډییه خیزانییه کان، لیرو ده کاریکه ریی نامرازهکانی گه یانندن له سهر په یوه نډییه خیزانییه کان دهرده خریت که تاجه ند هه ریگ له نامرازهکانی وه که ته له فریون و ئیتته ریټ و موبایل، کاریکه رییه له سهر په یوه نډییه خیزانییه کان دروستکردووه چونکه سهرده می ئیستا پره له و به ره مانه ی که ته کنه لوجیای زانیاری له ریگهی بازارگانی و گواستنه وه به جیهاندا بلاوی کردوونه ته وه.

هه ری می کوردستانیش له و کاریکه رییه به دهر نییه که جیهانگیری گه یانندن په لوپوی بؤ هاویشتووه و خوئی بی گه یانندووه، نامرازهکانی گه یانندن به گرنگترین نامراز داده نرین بؤ به دیه نیانی نامانجهکانی جیهانگیری، چونکه له و ریگه یه وه ده توانیت خوئی بگه یه نیته دوورترین خالی گوی زهوی و کیپرکی له گه ل کولتوورو نه ریت و شارستانیته تی هه ر کومه لگایه کی ترده بکات.

نه وه ی له م تویژینه وه یه دا کاری له سهر ده کریت نه و کاریکه رییه که نامرازهکانی گه یانندن له سهر په یوه نډییه خیزانییه کان له شاری سلیمانی دروستی کردوون، به و پییه ی شاری سلیمانی شاریکی قهره بالغه به دانیشتون بویه ده کریت تویژینه وه ی له م جوړه ی تیدا نه انجام بدریت، چونکه بازاره کان پرپ له نامیری ته کنه لوجیای گه یانندن و هه موو خیزانییکیش تانه دازه یه کی زور توانویه تی به دهستی به نیټ و به کاری بات، که دواتر ره نگدانه وه ی نه م به کاره نیانه له سهر ناستی په یوه نډییه خیزانییه کان به تاییه تی و په یوه نډییه کومه لایه تی و خزمايه تيبه کان به گشتی به دهرده که ویت.

ئهم توپژینه‌وه‌یه له‌دوو به‌ش پیکهاتوو، به‌شی یه‌که‌م لایه‌نی تیورییه و له‌دوو باس پیکهاتوو، باسی یه‌که‌م گرنگی و کیشهو نامانجی توپژینه‌وه‌و پیناسه‌کردنی چه‌مکه‌کان له‌خوډه‌گریټ، باسی دووهم کورته باسیک سه‌بارته به‌میژوی دروستبوونی گه‌یانندن و خیزان له‌ژیر کاریکه‌ری جیهانگیری گه‌یانندا له‌خوډه‌گریټ، به‌شی دووهمیش لایه‌نی پراکتیکی توپژینه‌وه‌که‌یه‌و له‌شاری سلیمانی ئه‌نجام دراوه، ئه‌ویش له‌سه‌ر بنه‌مای دابه‌شکردنی سامپله‌که‌بو چند چینیک و له‌سه‌ر بنه‌مای جیاوازی دابه‌شبوونی ناوچه‌یی و شوینی نیشته‌جیوون ئه‌نجام دراوه.

به‌شی یه‌که‌م

چوارچیوه‌ی گشتی توپژینه‌وه‌و چه‌مکه‌کان

باسی یه‌که‌م/ چوارچیوه‌ی گشتی توپژینه‌وه‌و:

١- کیشهی توپژینه‌وه‌که Research Problem :

کیشهی توپژینه‌وه‌یه‌کیکه‌له‌وه‌نگاوه‌گرنگانه‌ی له‌هه‌ر توپژینه‌وه‌یه‌کی زانستیدا ئه‌نجام ده‌دریټ، چونکه‌ئو بابه‌ته‌ی توپژره‌ده‌ستیشانی ده‌کات پیوسته‌بابه‌تیک بیټ په‌یوه‌ندی به‌کیشهی روژانه‌ی کومه‌لگاوه‌هه‌بیټ و جینگای تیینی و سه‌رنج و باسی هاو‌لاتیان بیټ، به‌تایبه‌ت له‌کومه‌لناسیدا پیوسته‌توپژینه‌وه‌کان هه‌لقولای ناو واقعی ژیانی تاکه‌کانی کومه‌لگابن.

کیشهی ئهم توپژینه‌وه‌یه‌بریتییه‌له‌و کاریکه‌ریبانه‌ی که‌نامرازه‌کانی گه‌یانندن له‌سه‌ر په‌یوه‌ندییه‌خیزانییه‌کان دروستی ده‌که‌ن، چونکه‌ئوه‌نده‌ی تیینی ده‌کریټ ئهم نامرازه‌شیوه‌ی ژیان و په‌یوه‌ندییه‌کومه‌لایه‌تییه‌کانی به‌دیویکی ترده‌گورپوه، که‌ئویش جیگرته‌وه‌ی په‌یوه‌ندییه‌ئلیکترونیه‌کانه‌له‌به‌رامبه‌ر په‌یوه‌ندییه‌راسته‌وخو‌رووبه‌رووه‌کاندا، چ له‌سه‌ر ئاستی خیزان یاخود کومه‌لگا.

توپژینه‌وه‌که‌له‌سنووری په‌یوه‌ندییه‌خیزانییه‌کاندا چرده‌بیته‌وه، چونکه‌نامرازه‌کانی گه‌یانندن به‌دیویکی ترده‌هه‌ندیک کیشهو ئالوژی بو‌خیزانه‌کان دروست ده‌کات، له‌به‌رئوه‌ی بوار به‌به‌کاره‌یه‌ر ده‌دات به‌ئاسانی په‌یوه‌ندی به‌جیهانی ده‌روه‌ه‌بکات و ناسینی که‌سانی ترو دروستکردنی په‌یوه‌ندی جو‌راو‌جو‌رو چه‌ندین شتی تریش ریکبخت، ده‌شیت ژیانی خیزان تیکبخت یاخود توشی لیکتازان و کیشه‌یان بکات، نامرازه‌کانی گه‌یانندن هه‌رچه‌نده‌خزمه‌تی زوری به‌مرو‌قایه‌تی کردوو به‌لام ده‌شیت زیانیشی پی گه‌یانندیټ، بویه‌ئوه‌ی بو‌توپژره‌گرنگه‌له‌م توپژینه‌وه‌یه‌ده‌رخستنی شیوازی کاریکه‌ری ئهو نامرازانه‌یه‌له‌سه‌ر خیزان بو‌ئوه‌ی بزانیټ ئایا کاریکه‌رییه‌کان ئه‌رینین یاخود نه‌رینی.

٢- گرنگی توپژینه وه که *The Impact of The Research*؛

نهم توپژینه وه په وهك ههر توپژینه وه په كی دیکه ی بوار ی کومهلناسی بیگومان گرنگی خو ی هه په، ده کریت به دوو خال نامازهی بؤ بکریت: په کهم/ گرنگی تیوری توپژینه وه که، نهم توپژینه وه په له پرووی تیورییه وه هه لده ستیت به به کارهینانی کومهلنیک سهرچاوه ی زانستی که تایه تن به بوار ی توپژینه وه که، دواتر نهم سهرچاوانه ده بن به پاشخانیک می عرفی به سوود بؤ نهم توپژهرانه ی که دواتر له م بواره دا توپژینه وه نهم نهم ده دن، چونکه کؤ کردنه وه به کارهینانی سهرچاوه ی نهم کادیمی خزمه ت به معریفه ی خودی توپژهره و توپژینه وه که ش ده کات، دووهم/ گرنگی مهیدانی توپژینه وه که، مه به ست له گرنگی مهیدانی، خسته پرووی نهم نامارو زانیاریه ژماره بیانه په که توپژینه وه که نیشانی خوینه ری ده دات نهم ویش به به کارهینانی ریکارو میتودی زانستی تایه ت به و سامپله ی له کومهلگای توپژینه وه که وهر گیراوه و له سهریان نهم نهم دراوه.

٣- نامانجه کانی توپژینه وه که: *Research Objectives*؛

ده کریت نامانجه کانی نهم توپژینه وه په له چند خالی کدا بخرینه پرو و نهم و انیش:

١- هه ولدان بؤ زانیی دوو که و تنه وه ی نهم نامانی خیران له په کتر به هو ی نینه رینه وه.

٢- زانیی به کارهینانی نامرازه کانی گهيانندن و رولی له کهم کردنه وه ی گفتوگوی خیرانیدا.

٣- نایا به کارهینانی فیس بوک ده بیته هو ی تیچونی شیرازه ی خیران و زیاد بوونی دیارده ی ته لاق؟.

٤- نایا نامرازه کانی گهيانندن هو کارن بؤ که مبوننه وه ی سهر دانه خیرانییه کان؟.

باسی دووهم/ چه مکه کانی توپژینه وه:

١- کاريگهري *Effect*

٢- نامرازه کانی گهيانندن *Means of communication*

٣- په يو هندیييه خیرانییه کان *Family Relations*

١- کاريگهري *Effect*: له واتای گشتیدا ده کریت پیناسه ی کاريگهري وهك ههر شیوه په ك له شیوه کانی

کرده ی کاريگهري بکریت، واته کاريگهري ده چیتته چوارچیوه ی په يو هندیييه کانی هه ژموون و ده سه لات ته وه،

کاريگهري هیزی هه وه جیبه جیکارو بکهره، به شیوه په کی کرده ی توانای هه په کرده ی به رامهر به و ناراسته په دا

بگوریت که بکهره که ده ست نیشانی کردوه، ده توانریت کاريگهري وهك شیوه په کی زور تایه ت له

شیوه کانی هه ژموون- ده سه لات ته ماشا بکریت که ره هندیکی قایلکارو خو سه پینی هه په^(١).

(١) خليل أحمد خليل، المفاهيم الاساسية في علم الاجتماع، دار الحداثة، (١٩٨٤)، ص ٤٨.

٢- نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن *Means of communication* :

بریتین له‌چهند نام‌رازو شیوازیك، كار بو گواستنوهی هیماو زانیارییه‌کان ده‌کهن له‌نیو خه‌لکید، کارده‌کهن بو نالوگوری هزری و هه‌ست جولینه‌ر له‌نیوان خه‌لکدا، هه‌روه‌ک چون نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن پرۆسه‌ی گواستنوهی کۆمه‌لێک نامه‌یه له‌کەسی نیره‌ر بو کەسی وەرگر، به‌لام خودی پرۆسه‌ی گه‌یاندن بریتیه له‌و شیوازه‌ی که تیایدا کارلێک له‌نیوان دوو کەس یان زیاتر له‌پیناو گه‌یشتن به‌چهند نامانجیکی دیاریکراو پرووده‌دات، به‌لام گه‌یاندنی کۆمه‌لایه‌تی له‌نیوان خه‌لکدا ئه‌ویش هه‌مان نامانجه به‌لام به‌شیوازی جیاواز، واته نام‌رازی جیاواز به‌کارده‌هێت، ئه‌مه ئه‌گەر به‌راوورد بکریت به‌و رێگای گه‌یاندنه‌ی له‌نیوان دوو کەسدا به‌ جیاوازه له‌وه‌ی که له‌نیوان گروپیکدا هه‌یه^(١).

بنه‌ره‌تی وشه‌ی گه‌یاندن (*Communication*) له‌ وشه‌یه‌کی لاتینیه‌وه هاتوه (*Commence*) واتا که‌ی بریتیه له‌ هاوبه‌شینی و گشتینی و دواتر په‌یوه‌ندی به‌شداریکردن و له‌یه‌ک تیگه‌یشتن ده‌گریته‌وه سه‌بارت به‌ بیروکه‌یه‌کی دیاریکراو یان ره‌فتاریک یان ئاراسته‌یه‌ک. پیشکوه‌تی نام‌رازه‌کانی گه‌یاندنی جه‌ماوه‌ری به‌شیکه له‌ پیشکوه‌تی ژبانی سیاسی به‌شیه‌یه‌کی گشتی، کۆمه‌لگا سیاسیه‌ی هاوچه‌رخه‌کان ناتوانن به‌بی به‌کاره‌ینانی ئه‌م گه‌یاندنه خیرا و به‌رفراوانانه گه‌شه‌بکهن و په‌ره بسین، زانییه‌کی وه‌ک (ئالمۆند) پیوايه نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن رۆلێکی گرنگ له‌ ئاراسته‌کردنی بوچوون و به‌ها سیاسیه‌ی نوپه‌کان له‌نیوان نه‌ته‌وه جیاوازه‌کاندا ده‌گیریت^(٢).

یه‌کیک له‌و به‌ره‌مانه‌ی هزری مۆبی له‌ بواری پیشکوه‌تی گه‌یاندندا بریتیه له‌ ناویشانی ئه‌لیکترۆنی، ئه‌م خزمه‌تگوزارییه ده‌کریت وه‌ک نام‌رازیکی کاریگه‌ر له‌بواری گه‌یاندندا ته‌ماشابکریت به‌جۆرێک توانیوه‌تی به‌هه‌موو گۆی زه‌ویدا بلاوبه‌یتته‌وه و بگاته هه‌موو جیگایه‌ک ئه‌ویش ته‌نها به‌ دروستکردنی هه‌ژماریکی ئه‌لیکترۆنی جیه‌جی ده‌ییت^(٣).

بریتین له‌یه‌کیک له‌و چهندان دامه‌زراره جیاوازه‌ی له‌چوارچیه‌ی دامه‌زراره‌کانی کۆمه‌لگادا بوونیان هه‌یه، لیره‌دا کۆمه‌لناسان مه‌به‌ستیان له‌ دامه‌زراره ئه‌وه‌یه نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن وه‌ک ریکخراو دامه‌زراره‌یه‌کی درێژخایه‌ن له‌ کۆمه‌لگادا ده‌مینه‌وه و به‌ ئه‌رکی خۆیان هه‌لده‌ستن، یه‌کیکه له‌ گرنگترین ئه‌و دامه‌زراره‌ی گرنگیه‌کی زۆری له‌ کۆمه‌لگا هاوچه‌رخه‌کاندا هه‌یه، چونکه هه‌ریه‌ک له‌ بواره‌کانی فیرکردن، خیزان، ئاین،

(١) سیرج برو و فیلیب برتون، ترجمه: هاله عبدالرؤف مراد، ثورة الاتصال، دار المستقبل العربي، (١٩٩٣)، ص ١١٤.

(٢) موسی جواد الموسوي وآخرون، الاعلام الجديد، وزارة التعليم العالي والبحث العلمي، بغداد، (٢٠١١)، ص ٥١.

(٣) فرانسوا لسلي و نقولا ماکاريز، تعریب: د. فؤاد شاهین، وسائل الاتصال المتعددة، دار عویدات للنشر والطباعة، بیروت-

لبنان، (٢٠٠١)، ص ٧٦.

سیاسه ده گریته وه، ههروهک چوڼ لایه نی کات به سهر بردنیش ده گریته وه و ده چیته ناو پرؤسه ی پینگه یانندنی کومه لایه تیشه وه که دواچار فیلمان ده کات و ناستی رؤشن بیریمان به رزده کاته وه (١).

نامرازه کانی گه یانندن: بریتیه له پرؤسه یه کی کومه لایه تی و نامرازیکه مروث به کاری ده هیئت بؤ ریکه خستن و سه قامگیری و گوړینی ژیان و گواستن هوی له نهویه که وه بؤ نهویه کی دیکه له رپگه ی گوزار شت کردن و تو مار کردن و فیربوون (٢).

پیناسه ی کلاسیکی بؤ نامرازه کانی گه یانندن نهویه که هه موو که رهسته کانی گه یانندن ده گریته وه وهک خویندراو (رؤژنامه و گوڤاره کان) بیستراو (رادیو) و بینراو (تهله فزیون)، ئەمانه هه ریهک له هه وال و روداو و زانیاری بؤ تاکه کانی کومه لگا ده گوازه وه، به لام کاتیک جیهان چووه قوناعی ئینته رنیت ئیدی شوړشی گه یانندن ره هه نډیکه نوی و هرگرت که جیاواز بوو له وه ی پیشووترو به جوړیک پینگه کانی ئینته رنیت و نامه ی نه لیکترونی به شیوه یه کی خیراو سهرنجراکیش رؤلکی زوریان له گواستن هوی زانیاریه کاندایا، له به رامبه ر تیچویه کی نابووری که مدا (٣).

که واته نامرازه کانی گه یانندن هه موو نه و که رهسته و نامرازانه ده گریته وه که کومه لگا کان بؤ په یوه نډیکه رن و نالوگوړو بلا و کړنه وه ی زانیاریه هه مه لایه ن و جیاوازه کان له هه موو بواره کانی ژیاندا سوودی لی و ه رده گرن، له ئیستادا جیهانگیری گه یانندن توانیویه تی نامرازه کانی گه یانندن له سهر ناستی ناوچه یی بگوړیت بؤ سهر ناستی جیهان و سهرجه م ولاتانی جیهان.

٣- خیران: Family

بریتیه له کومه لیک پینگه و رؤل و هرگراو، له رپگه ی له دایک بوون و هاوسه رگرییه وه به ده ست دیت، ههروهک رؤبهرت میردوک Robert Murdock پیناسه ی ده کات به وه ی یه که یه کی کومه لایه تیه به وه دهناسریتنه وه که شوینی نیشته جیوونیان هاو به شه و هاو کاری نابووری له نیوانیاندا هه یه، نه رکه کان له نیوانیاندا دابه ش کراوه، کومه لگا شه رعیه تی پیداه که په یوه نډی سیکس له نیوان باوک و دایکدا دروست بییت و به لایه نی که مه وه خیران له نیرو مییه کی پینگه یشتو و پیکدیت که مندالیان ده بییت ئیدی له رپگه ی له دایکبوون یاخود له رپگه ی له خوگرتن و هه لگرتنه وه ده بییت (٤).

(١) آرثر آسایرغر، ترجمه: صالح خلیل أبو إصبع، وسائل الاعلام و المجتمع وجهة نظر نقدية، عالم المعرفة، (٢٠١٢)، ص ٢٣.

(٢) ابراهیم الامام، الاعلام والاتصال بالجماهیر، ذو المعارف - القاهرة، (١٩٧١)، ص ٥.

(٣) محمد السید فهمی، تکنولوجیا الاتصال فی الخدمه الاجتماعیه، دار المعرفة الجامعیه - مصر، (١٩٩٧)، ص ٥٠.

(٤) ابراهیم عیسی عثمان، الاصول فی علم الاجتماع، شركة كاظمة للنشر والترجمة والتوزيع، (١٩٨٣)، ص ١٢٠.

ئوگبرن و نیمکۆف پیناسه‌ی خیزان ده‌که‌ن به‌وه‌ی رپنکخراویکی کۆمه‌لایه‌تیه‌و به‌وه‌ی ده‌ناسریت جینگیرییه‌کی رپژه‌یی هه‌یه‌و یه‌که‌کانی له‌ژن و می‌ردو منداله‌کان پینکها‌توون، بروایان وایه‌ خیزان به‌بی مندالیش هه‌ر دروست ده‌بی‌ت، دواتر ئاماژه‌ بو هه‌بوونی په‌یوه‌ندییه‌کی به‌هیزو پینکه‌وه به‌ستز او ده‌که‌ن که جه‌خت له‌سه‌ر په‌یوه‌ندییه‌کانی خوین و نزیکیه‌تی و هه‌لگرتنه‌وه‌ی مندال و چاره‌نووسی هاوبه‌ش ده‌کاته‌وه (١).

له‌مانایه‌کی تایبه‌تیدا خیزان گروپینکی کۆمه‌لایه‌تیه، تیندا ره‌وایه‌تی به‌ په‌یوه‌ندی سیکسی نیوان ژن و پی‌او ده‌دریت، زاوژی به‌شپوه‌یه‌کی ره‌وا مومکین ده‌بی‌ت، له‌به‌رانبه‌ردا کۆمه‌لگا له‌رووی چاودیری و گه‌شه‌ی مندالانه‌وه به‌رپرسه، جو‌ری جینگرو تایبه‌ت له‌هه‌ست و سۆز دیته‌ ئاراه‌وه به‌هیز ده‌کریت، دوا‌جار خیزان یه‌که‌یه‌کی ئابووری و به‌لایه‌نی که‌م به‌کاربه‌ره (٢).

له‌رووی میژووویه‌وه خیزان ئاماژه‌ بووه‌ بو گروپینک، به‌هۆی په‌یوه‌ندی خزمایه‌تیه‌وه به‌یه‌که‌وه به‌ستزاونه‌ته‌وه، جیاوازی له‌ فۆرمی خیزان له‌نیوان کۆمه‌لگا‌کاندا هه‌بووه چونکه هه‌ر کۆمه‌لگایه‌ک خوا‌وه‌نی هه‌لومه‌رجی میژووویی خۆی بووه‌و خیزان به‌پیی ئه‌و بارودۆخانه دروست بووه که شارستانیه‌تی کۆمه‌لگا دیاریکردوه، بۆیه‌ نا‌کریت بو‌تریت مرۆفایه‌تی له‌ کۆن و ئیستادا به‌بی جیاوازی، یه‌ک جو‌ر له‌ پینکها‌ته‌ی خیزانی هه‌بووی‌ت (٣).

خیزان بریتیه‌ له‌و دامه‌زراره‌ گرنکه‌ی کۆمه‌لگا که به‌زاراوه‌ی (Household) ئاماژه‌ی بو ده‌کریت به‌و مانایه‌ی له‌و که‌سانه‌ پینکها‌توون که له‌یه‌ک خانوودا ده‌ژین و له‌ کاروباره‌کانی مالدا هاوبه‌شن. مه‌رج نییه هه‌میشه‌ پابه‌ندبوونی تا‌ک به‌خیزانه‌وه له‌ژیر کاریگه‌ری په‌یوه‌ندی خویندا بی‌ت، واته‌ پپوه‌ر بو ئه‌ندامیتی خیزان شوینی نیشته‌جی‌بوون و چالاکی ژبانی مالداری هاوبه‌شه‌ نه‌ک ره‌چه‌له‌ک. ئه‌م جو‌ره‌ خیزانه‌ ده‌گونجیت تا‌که‌کانی خزم بن و دواتر به‌مالتی خیزان نازده‌د بکریت، خیزان له‌چه‌ند که‌سیک پینکدیت، له‌رپنگه‌ی زاووزیکردن و په‌یوه‌ندی بایۆلۆجیه‌وه زۆرده‌بن و کۆمه‌لگا شه‌رعییه‌تی به‌و په‌یوه‌ندییه‌ داوه (٤).

په‌یوه‌ندییه‌ خیزانییه‌کان *Family Relations*: بریتیه‌ له‌و کارلیکه‌ ئالوگۆره‌ی له‌میان‌ی ماوه‌یه‌کی کاتیی دوروودرێژدا له‌نیوان ئه‌ندامانی خیزاندا به‌رده‌وامی هه‌یه، ئه‌ویش له‌رپنگه‌ی په‌یوه‌ندی و ئالوگۆری ئه‌رک و

(١) فهمی سلیم الغزوي و آخرون، المدخل الى علم الاجتماع، دار الشروق-عمان، (١٩٩٢)، ص ٢١٣.

(٢) مه‌نوچیه‌ر موحسینی، و: رپوار سیوه‌یلی و ئه‌وانی تر، ده‌روازه‌کانی کۆمه‌لناسی، ده‌زگای چاپ و بلاو‌کردنه‌وه‌ی موکریانی، هه‌ولێر، (٢٠٠٢)، ل ٢٨٠.

(٣) طوبی بینیت و آخرون، ترجمه: سعید الغانمی، مفاتیح اصطلاحیه‌ جدیدة، المنظمة العربية للترجمة، بیروت-لبنان، (٢٠١٠)، ص ٤٠٩.

(٤) جون سکوت، ترجمه: محمد عثمان، علم الاجتماع المفاهيم الاساسية، الشبكة العربية للابحاث والنشر، بیروت-لبنان، (٢٠٠٩)، ص ٣٧٥.

مافه كان له لايه كه وه له نيوان دايك و باوكدا، له لايه كى ديكه شه وه له نيوان منداله كان و باواندا، دواتر له نيوان خودى منداله كان خو ياندا (١).

خيزان خانه ي سهره كى پيځه ي نه رى كومه لگاي مرويه، به شيويه كى بچو و ككراو شانوى كارليك و رول و پيځه كانى كومه لگايه، خيزان دريژه پيځه رى نه وه ي مرويه، دامه زراويه كى گرنگه بو پيځه ياندى تاكه كه س و گواستنه وه ي كولتور له نه وه يه كه وه بو نه وه يه كى ديكه له ريځه ي پيځه ياندى كومه لايه تيه وه.

باسى سيهم / سهره لدانى نامرازه كانى گه يانندن ته وه رى يه كه م / گه يانندن له سهرده مى كون و ئيستادا. ته وه رى دووهم / خيزان له ژير كارىگه رى جيهانگيرى گه يانندن دا.

سهره لدانى نامرازه كانى گه يانندن: په ره سه ندنى نامرازه كانى راگه يانندن و گه يانندن ده گه ريته وه بو ميژويه كى دوو رو دريژ، ده كريت بوتريت له نيوه ي دووهمى سه ده ي بيسته مه وه پيشكه وتنيكى زور خيرا له بواري گه يانندن له جيهاندا به رپا بو وه، يه كيك له به ره مه كانى نه و پيشكه وتنه خيرا به په يدا بوونى كه ناله ناسمانيه جوړاو جوړو جياوازو فره ناراسته كانه، كه توانيو يه تى گه ياندى بينراو ويستراو خو يندراو له سهر ناستى گوى زه وي داپوشيت، زورليك له و نامرازه ي گه يانندن ده كه وتون كه هله ده ستن به به شدارى كردنى وه رگر له گهل ناو هنده كاندا بو نمونه نه و ناو هنده فره لايه نانه ي كه كومپيوته رو خزمه تگوزاريه كانى موبایل و ته له فزيون تيكل ده كات له گهل دنگ و نووسين و سهرجه م نه و شتانه ي ديكه ش كه جيهانى داگير كردو وه، نه م نامرازه ي گه يانندن هم مو به ربه رسته كانى برپوه و تيكي شيكاندون، سنورى سياسى و جوگرافى به زان دو وه، جيهانى بچووك كردو وه ته وه له هم مو مال و خيزان يكلدا جيگه ي خوى كردو وه ته وه (٢).

كه وا ته له ماوه ي سه ده ي رابردو دا گه يانندن توانيو يه تى شوړ شيكى گه وره به رپا بكات له پرووى پيشكه وتنى ته كنه لو جياو ناشنا كردنى كولتوره كان به يه كتر، كومه لگا جياوازه كان له يه كتر ناگادار بكاته وه، فورميكي نيوده ولته تى به بهر هه وال و روودا وه كاندا كردو وه، به پيچه واننه ي سه ده كانى رابردو وه كه هه وال و رووداو و په يوه ندييه كان زياتر له ناستيكي ناوچه بييدا سوړا وه ته وه و نه يتوانيو به ناسانى سنوره كان بريت و به جيهاندا بلاوى بكاته وه.

(١) بنت مصطفى بن محمد حافظ، أثر استخدام الانترنت على العلاقات الاسرية بين أفراد الاسرة السعودية في محافظة جدة، رسالة

الماجستير في الاقتصاد المنزلي تخصص السكن و ادارة المنزل، غير منشور، (٢٠٠٤)، السعوديه، ص ١٩.

(٢) محمد صاحب سلطان، وسائل الاعلام والاتصال دراسة في النشأة والتطور، دار المسيرة- الاردن، (٢٠١٢)، ص ٤٥.

توههريى يه كه م / نامرازه كانى گهيانندن له سهردهمى كۆن و ئيستادا:

مه بهست له نامرازه كانى گهيانندن برىتييه له پرۆسهى گواستنهوه و ئالوگۆرى زانيارى و بۆچوون و رهفتاره كان له نيوان تاكه كانى يهك كۆمهلگا و كۆمهلگا جياوازه كاندا، ئەو پرۆسه يه يه تيايدا پهيام له نيرههوه ده گاته و هرگر، جۆره گهياندينك ههيه پيى دهوتريت گهياندى جهماوهريى، كه له نيوان تاكه كهس و كۆمهليك و هرگر دا رووده دات، ئەمه كارليكيكى هاوبه شه له نيوان تاكه جياوازه كانى كۆمهلگادا. له كاتى دروستبوونى پرۆسهى گهياندىندا دوو لايهن بوونيان ههيه يه كه ميان نيرهو دووه م و هرگر، له كاتى گهيشتنى پهيامدا بۆ و هرگر، كار دانهوه و وهلام بۆ پهيامه كه دروست ده بيت (١).

١- نامرازه كۆنه كانى گهياندىندا:

له سهردهمى كۆندا ئەو ريگايانهى بۆ پهيوهنديى و گهياندى به كارها تون ساده و ساكار بوون وهك:

- به كارهيانى كۆتر بۆ گهياندى پهيامه كان له ولايتيكه وه بۆ ولايتيكي ديكه.
- كۆمهليك هيما كه به شيويه كى دهسته جمعى له سهري كۆك بوون و ناسيويانه بۆ نمونه وهك دووكه، تۆپى بهربانگ.
- كهسيكى تايه تهنه به سوارى و شتر پهيامى پادشاكاني بۆ شوينيكي ديارى كراو گهياندىوه (٢).
- داهينانى چاپخانه له لايهن زانا گۆته نهرگ.

* رۆژنامه Newspaper: رۆژنامه به ده لاقه يهك دادهنريت بۆ كردنه وهى جيهان به رووى تاكه كه سدا، رۆژنامه و گۆفاره گشتيه كان له چوارچيوه ئه و نامرازانه دادهنرين كه پهيوهنديى له نيوان تاكه كانى كۆمهلگادا دروست ده كه ن و چهند تايه تهنه يهك له خۆده گرن له وانه گواستنه وهى هه وال و ئاسانيى له به ده سه تهينانى زانيارى و هه والى هه مه لايه ندا (٣).

* پۆسته poster: يه كيكه له نامرازه گرن گه كانى گهياندى و راگهياندى، ئەميش وهك هه ر نامرازيكى ديكه ي گهياندى هه لگري چهندين پهيامى جۆراوجۆرو جياوازه وه له پهره پيدانى گهياندىندا خزمه تيكي زۆر پيشكش ده كات (١).

(١) جهان أحمد، الاسس العلمية لنظريات الاتصال، دار الفكر العربي، (١٩٧٨)، ص ٥ .

(٢) رضا عبدالواحد امين، الاعلام والعولمة، دار الفجر للنشر والتوزيع، القاهرة، (٢٠٠٧)، ص ١٢٦ .

(٣) عبدالحافظ عواحي صلوي، نظريات التأثير الاعلامية، بدون دار النشر - السعودية، (٢٠١٣)، ص ٣٤ .

(١) علي عبدالفتاح كنعان، الاعلام والمجتمع، دار اليازوري العلمي للنشر والتوزيع - عمان، (٢٠١٤)، ص ٣٧ .

٢- نامرازه نوښه کانی گه یانندن:

نامرازه نوښه کانی چهنډین ئه رکیان هه یه وهك وهر گرتنی شه پوله هاتووه کانی له ویستگه کانی زهوییه وه پاشان رپنځخستن و کونترول کړدنی ئه و شه پولا نه و دووباره ناردنه وه یان بؤ ویستگه کانی زهوی (٢).

أ- کومپیوټر Computer: دهر که وتنی کومپیوټر به شوړ شپک داده نریت له جیهانی په یوه نډی و گه یانندن، به هوییه وه رپړه وی په ورو دده و فیر کردن و سهر جهم لایه نه کانی دیکه ی گورپوه، له دوا ی جهنگی جیهانی دووهمه وه گرنگی زیاتر به کومپیوټر دراوه، به نامرازیکی فیر کاری گرنگ داده نریت له په یوه نډی نیوان تاکه کهس به جیهانی دهوروو به ره وه، هه وروها بؤ یاری کړدن و نه خشه سازی و چهنډین مه بهستی دیکهش به کار ده هیتریت (٣).

ب- موبایل mobile: بریتیه له نامیریک بؤ په یوه نډی کړدن که قه باره یه کی بچوو کی هه یه، به توریکی په یوه نډی بی ته له وه په یوه ست کراوه و خزمه تگوزاری ناردنی نامه، وهر گرتنی له مه ودا دووره کانی و به خیراییه کی گه وره تیدا فراهه م کراوه، به هوی پیکهاته ئه لیکترونییه که یه وه و بچوو کی قه باره که ی و تاییه تمه نډی له به کار هینان و هه لگرتیدا چهنډ ناز ناویکی پی دراوه وهك: گواستراوه، جولاو، هه لگراو (٤).

ج- ئینتهرنیټ internet: زاراوه یه که له دوو وشه پیکهاتووه که ئه وانیش: Interconnection/net واته توریکی پیکه وه به ستراو له گرنگترین خزمه تگوزارییه کانی (٥):

١- خزمه تگوزاری مالپه ر.

٢- نامه ئه لیکترونییه کانی له رپنځه ی پوسته ئه لیکترونییه کانه وه.

٣- گواستنه وه ی هه واله کانی.

٤- ژووره کانی چات و گفتوگو کړدن.

٥- گواستنه وه ی فایله کانی.

ته وهره ی دووهم/ خیزان له ژیر کاریکه ریی جیهانگیری گه یانندن دا:

(٢) هریرت شیلر، ترجمه: د. وجیهه سمعان عبدالملیح، الاتصال والهیمنه الثقافیة، مکتبه الاسرة، القاهرة، (٢٠٠٧)، ص ٧٥.

(٣) ل دلیو، الاتصال (مفاهیمه، نظریاته، وسائله)، دار الفجر للنشر، القاهرة، (٢٠٠٣)، ص ٥٥.

(٤) جمال محمد أبوشنب، الاتصال والاعلام والمجتمع، دار المعرفة الجامعیة، الاسکندریة، (٢٠٠٥)، ص ٢٢١.

(٥) محمد سید محمد، وسائل الاعلام من المنادی الی الانترنت، دار الفكر العربی، القاهرة، (٢٠٠٨)، ص ٢٦٩.

نامرازه نوییه‌کانی گه‌یاندن کاریگه‌ری و ره‌نگدانه‌وه‌ی له‌سه‌ر چه‌ندین ئاست و لایه‌نی جیاواز ده‌بیټ له‌وانه‌ش: لایه‌نی (کۆمه‌لایه‌تی، ده‌روونی، مه‌عریفی و ره‌فتاری) ئەم ره‌نگدانه‌وانه ئه‌رینی و نه‌رینی، شتیکی سروشتیه له‌به‌رئه‌وه‌ی ئەم نامرازه نویانه‌ی ته‌کنه‌لوجیا بێگومان کاریگه‌ری له‌سه‌ر به‌کاره‌ینه‌رانی دروست ده‌کات و گۆرانکاری به‌سه‌ریاندا ده‌هینیت ئیتر له‌رووی رۆشنیرییه‌وه بیټ یان کۆمه‌لایه‌تی، ره‌فتاری، یاخود زمانه‌وانی، یاخود ده‌روونی^(١)، کاریگه‌رییه‌کان هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ش نین، به‌لکو له‌وه‌ش قولترو کاریگه‌رتن، تا زیاتر گه‌شه‌بکه‌ن و ته‌کنیک و خزمه‌تگوزارییه‌کانیان پیش بکه‌وێت کاریگه‌رییه‌که‌شیان زیاتر ده‌بیټ، بێگومان هه‌رچه‌نده نامرازه‌کانی گه‌یاندن و راگه‌یاندن پیش بکه‌ون هینده‌ش کاریگه‌ری و ره‌نگدانه‌وه‌شیان زیاتر ده‌بیټ^(٢).

له‌کاریگه‌رییه‌کانی نامرازه نوییه‌کانی گه‌یاندن، جیهانگیری گه‌یاندن، له‌لایه‌ن پسیپۆرانه‌وه به‌هه‌ند وه‌رگیراوه له‌به‌رئه‌وه‌ی شاره‌زایان له‌سه‌ر ئاستی نیوده‌وله‌تیی هه‌ستیان به‌هه‌ستیاری و مه‌ترسییه‌کانی له‌سه‌ر کۆمه‌لگا خۆجییه‌کان کردووه. جیهانگیری گه‌یاندن وایکردووه تا که‌سه هه‌ست به‌چیژو ئاسانکاری بکات، بتوانیت له‌گه‌ل هه‌ر که‌سیکداو له‌هه‌ر شوینیکی گۆی زه‌وی قسه‌ بکات، ئەمه واده‌کات کاتیکی زۆر له‌گه‌ل گفتوگۆ کردندا به‌سه‌ر ببات به‌بی ئه‌وه‌ی هه‌ستی بی بکات، دواتر له‌کۆمه‌لگا راسته‌قینه‌که‌ی خۆی داده‌بریت و ده‌چینه‌ نیو کۆمه‌لگایه‌کی گریمانکراو تا وای لی دیت ده‌بیته‌ تاکیکی نامۆ له‌نیو کۆمه‌لگایه‌کی خۆیدا، که‌مه‌تر گرنگی به‌بابه‌ت و کیشه‌و پرووداوه‌کانی ده‌رووبه‌ری خۆی ده‌دات، به‌تیپه‌ربوونی کات ده‌بیته‌ تاکیکی ته‌واو گۆشه‌گیر له‌ژینگه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌که‌ی که‌ ئه‌مه‌ش پی ده‌وتریت گۆشه‌گیری خودی^(٣).

په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل هاوړی گریمانه‌یه‌کانیدا زیاتر ده‌بیټ تا ئه‌و ئەندازه‌یه‌ی وای لی دیت بۆ ماوه‌یه‌کی درێژ هه‌زی له‌دانیشتن له‌گه‌ل هاوړی و که‌س و ئەندامانی خێزانه‌که‌یدا نامینیت، ئەم په‌یوه‌ستبوونه تونده به‌گروپ و هاوړی گریمانه‌یه‌کانه‌وه به‌هۆی فه‌راهه‌مبوونی په‌یوه‌ندییه ئه‌لیکترونییه‌کان و ده‌سته‌به‌ربوونی ئه‌و ژینگه‌یه‌وه پینکدیت که‌ تا که‌کان تیادا گه‌شه به‌هه‌ستی ئینتیمو شوناسی کۆمه‌لایه‌تی خۆیان ده‌ده‌ن. له‌لایه‌کی دیکه‌وه کاریگه‌رییه‌ له‌سه‌ر په‌یوه‌ندییه خێزانییه‌کان جیده‌هیلیت، به‌جۆرێک لیکترزانی گه‌وره دروست ده‌کات هه‌تا ده‌گاته ئاستی جیابوونه‌وه به‌تایبه‌ت ئه‌گه‌ر یه‌کیکیان ئالوده‌ی په‌یوه‌ندییه گریمانه‌یی و ئه‌لیکترونییه‌کان

(١) طه عبدالعاطي نجم،الاتصال الجماهيري في المجتمع العربي الحديث، دار المعرفة الجامعية، الاسكندرية، (٢٠٠٥)، ص ٣٤.

(٢) حذيفة عبود مهدي السامرائي، وسائل الاتصال الحديثة وتأثيرها على الاسرة، سامراء-العراق. (٢٠١٣)، ص ١٨.

(٣) ابراهيم بعزيم، وسائل الاتصال الجديدة وأثرها على ثقافة المستعملين، الجزائر، (٢٠١٠)، ص ٩.

بوبيټ^(١) ، له بهرئمه به كارهيټاني ناوهنده كاني گهياندني ئينته رنيټ و خزمه تگوزار ييه كاني گهياندن به شيوه يه كي راسته و خو هره شه له بووني په يوه ندييه راسته قينه و روو به روو كاني خيزان ده كات، بوشايي له نيوان نهداماني خيزاندا دروست ده كات، كه دواتر ده بيټه هو ي تواندنه و ه ي خان ه ي په يوه ندييه كومه لايه تيه سوننه تيه كان و جيگرتنه و ه ي له لايه ن توړيك په يوه ندي كومه لايه تي گرمانكراو.

له ناكامي نه و گوشه گيري و دابرا نه كومه لايه تيه دا جوړيك له ليكترازي كومه لايه تي و بالاد ه ست بووني باهو زي تاك گه رايي به سهر گروپدا زال ده بيټ و گرنگيدان به بابه ته كاني كومه لايه تيه پاشه كشه ده كات^(٢) ، نه و په ننگدانه وانه ي روو ده دن له ناكامي به كارهيټاني ناوهنده كاني گفتو گو ي ئه ليكترو نيه و ه به و پييه ي نامرازي گهياندن ده كريت نامو بووني رو شنبيري و گوړاني پي كه اته ي كومه لايه تي لي بكو و يته و ه تا نه و ناسته ي تا كه كه س هه ست به و ه بكات هيچ ئينتمايه كي بو كولتووري كومه لكا كه ي خو ي نيه و له به رامبه ر نه و ه دا ده چيټه ژير كاريگه ر ي كولتوورو به هاو نورمه كومه لايه تيه كاني نه و كومه لگايانه ي كه له ريگه ي ناوهنده كاني گهياندنه و ه تاك په يوه ندي و گفتو گو و هاو ريته ي له گه لدا دروست كروون.

به شي دوو هم

ميټوډي توپيزينه و هو ريكاره مه يدانيه كان

١- ميټوډي توپيزينه و ه:

له رووي زار او ه و ه ميټوډ وشه يه كي لاتييه كه پي ده و تريټ Method نه و يش به و اتاي نه و ريگايه يا خود چونيته ي نه و شيوازه يه كه به هو يه و ه توپيزه ر يان زانا ده توانيټ نه نجامه كان به ده ست به نيټ، نامرازيكي دياريكراوه بو گه يشتن به مه به ستيكي دياريكراو. به شيوه يه كي گشتي ميټوډ نه و ريگا ريخراوه يه كه دياريكراوه بو مامه له كردن له گه ل راستي و چه مك و بوچوون و و اتاكاندا، به رنامه يه كه ده توانيټ نه و ريگايه ديار ي بكات كه توپيزه ده گه يه نيټ به راستي^(٣).

ميټوډي رومالي كومه لايه تي (Social Survey):

(١) جيزار ليكر، العولمة الثقافية الحضارات على المحك، ترجمة: ت. جورج كتورة، دار الكتاب الجديد المتحدة، طرابلس، (٢٠٠٤)، ص ٢٤.

(٢) سهير أحمد سعيد معوض، علم الاجتماع الاسري، مركز التنمية الاسرية بالاحساء، السعودية، (٢٠٠٩)، ص ٧٦.

(٣) علي معمر عبد المؤمن، مناهج البحث في العلوم الاجتماعية، دار الكتب الوطنية، بنغازي-ليبيا، (٢٠٠٨)، ص ١٢-١٣.

میتودی رومالی کومه‌لایه‌تی له ناسراوترین میتوده‌کانی توژیینه‌وه‌یه، زیاتر له توژیینه‌وه و هسفییه‌کاندا به‌کارده‌هینریت، ده‌توانیت زور زانیاری دهرباره‌ی بابه‌تی توژیینه‌وه‌که کوبکاته‌وه. له توژیینه‌وه کومه‌لایه‌تی و په‌روه‌ده‌یی و میدیاییه‌کاندا رومال یه‌کینه‌که له‌و ریځگایانه‌ی زورترین به‌کاره‌ینانی هه‌یه، له‌به‌رئه‌وه‌ی به‌هویه‌وه ده‌توانین راستی و زانیاری بابه‌تی له‌سه‌ر دیارده‌یه‌کی دیاریکراو یان رووداوکی دیاریکراو یان گروپیک له‌گروپه‌کان یاخود لایه‌نیک له‌لایه‌نه‌کان (ته‌ندروستی، په‌روه‌ده‌یی، کومه‌لایه‌تی... تد) کوبکه‌ینه‌وه (١).

له‌م توژیینه‌وه‌یه‌دا پشت به‌م میتوده به‌ستراوه له‌به‌رئه‌وه‌ی سروشتی توژیینه‌وه‌که و هسفییه‌وه له‌کو‌کردنه‌وه‌ی زانیاریه‌کاندا پشت به‌فورمی راپرسی به‌ستراوه بویه میتودی رومالی کومه‌لایه‌تی به‌کاره‌ینراوه.

٢- کومه‌لگای توژیینه‌وه‌که: کومه‌لگای له‌شاری سلیمانی - هه‌ریمی کوردستانی عیراق.

٣- نامرازه‌کانی کو‌کردنه‌وه‌ی زانیاری:

پرسیارنامه (Questionnaire): بریتیه له‌بنه‌مای کو‌کردنه‌وه‌ی زانیاریه‌کانی توژیینه‌وه، پیوسته پرسیارنامه له‌چهند پرسیارکی دیاریکراو‌دا نامانجه‌کانی توژیینه‌وه‌که به‌ده‌ست به‌ییت، وه‌لامی پرسیاره‌کانی پرسیارنامه ده‌بنه‌بنه‌مایه‌کی پیوست بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی نامانجه‌کان، له‌به‌رئه‌وه‌ی پیوسته پرسیار رولیکي گرنگی هه‌بیته له‌هاندان و سه‌رنج راکیشانی وه‌لامده‌ر بۆ پیشکه‌شکردنی ئه‌و زانیاریانه‌ی توژهر هه‌ول ده‌دات به‌ده‌ستیان به‌ییت، له‌گه‌ل ئه‌مانه‌شدا له‌دارشتنی پرسیارنامه‌دا ده‌بیته هه‌ریه‌که له‌م هه‌نگاوانه ره‌چاوبکریت: ناوه‌رۆک، بونیات، شیوه، له‌دوای یه‌که دانانی پرسیاره‌کان به‌شیوه‌ی زنجیره‌یی (٢).

له‌م توژیینه‌وه‌یه‌دا پرسیارنامه به‌کارهاتوه، له‌سه‌ره‌تادا پرسیارنامه‌که پیکهاتوو له (٣٠) پرسیار به‌لام دواتر له‌لایه‌ن شاره‌زایانه‌وه هه‌لسه‌نگاندنی بۆ نه‌جام دراو گۆرانکاری تیدا‌کرا تا له‌کو‌تاییدا (٢٥) پرسیار مایه‌وه.*

(١) غریب محمد سید احمد، تصمیم وتنفيذ البحث الاجتماعي، دار المعرفة الجامعية، الاسكندرية، (١٩٨٢)، ص ٦٧.

(٢) شافا فرانکفورت ناشیماز و دافید ناشیماز، ترجمة: د. لیلی الطویل، طرائق البحث في العلوم الاجتماعية، بترا للنشر والتوزيع، دمشق. (٢٠٠٤)،

ص ٢٥١.

* ناوی شاره‌زایان:

١- پ. ی. د. عبدالله خورشید عبدالله، به‌شی کومه‌لناسی، کولیکری ئاداب، زانکوی سه‌لاحه‌دین.

٢- پ. ی. د. کاوه علی محمد، به‌شی باخچه‌ی ساوایان، فاکه‌لته‌ی په‌روه‌ده، زانکوی کویه.

٣- پ. ی. د. په‌یمان عبدالقادر، به‌شی کومه‌لناسی، کولیکری زانسته‌ی مرو‌فایه‌تییه‌کان، زانکوی سلیمانی.

٤- د. لقمان صالح کریم، به‌شی کاری کومه‌لایه‌تی، کولیکری زانسته‌ی مرو‌فایه‌تییه‌کان، زانکوی سلیمانی.

٥- د. که‌ژال حسین محمد، به‌شی کومه‌لناسی، کولیکری زانسته‌ی مرو‌فایه‌تییه‌کان، زانکوی سلیمانی.

٤- بواره‌کانی توپژینه‌وه‌که:

توپژینه‌وه‌که ئهم بواره‌کانی خواره‌وه ده‌گریته‌وه:

أ- بواره‌کانی مرویی: بواره‌کانی مرویی توپژینه‌وه‌که گه‌ره‌که‌کانی شاری سلیمانیه که (٢٠٠) ژن و می‌ردو ئەندامانی خیزان وەرگیراون و له‌پرووی ئابووری و روژشیری و کۆمه‌لایه‌تییه‌وه به‌سه‌ر سی‌ ناوچه‌ی جیاوازا دا‌دابه‌ش بوون.

ب- بواره‌کانی شوینی: توپژینه‌وه‌که له‌ناو شاری سلیمانیه ئەنجام دراوه.

ج- بواره‌کانی کاتبی: توپژینه‌وه‌که له‌به‌رواری ٢٠١٦/٤/١ ده‌ستی پیکردوووه له‌به‌رواری ٢٠١٦/٥/٢٠ کۆتایی هاتوووه.

٥- سامپلی توپژینه‌وه‌که:

له‌زۆربه‌ی توپژینه‌وه مه‌یدانییه‌کاندا دیاریکردنی سامپلی توپژینه‌وه به‌یه‌کیک له‌هه‌نگاوه‌ گرنه‌که‌کانی ئەنجامدانی توپژینه‌وه دا‌ده‌نریت، چونکه پێویسته به‌جۆریک بێت بتوانیت وینه‌ی کۆمه‌لگه‌ی توپژینه‌وه‌که ده‌ربخات، سامپلی ئهم توپژینه‌وه‌یه بریتیه له‌سامپلی چینیایه‌تی هه‌ره‌مه‌کی (العينة الطبقيّة العشوائية) و ژن و می‌ردو ئەندامانی خیزانی گرتوووه‌ته‌وه، توپژینه‌وه‌که له‌شاری سلیمانیه ئەنجام دراوه، به‌وپییه‌ی ئهم‌شاره‌یه‌کیکه له‌شاره‌گه‌وره‌کانی هه‌ریمی کوردستان و له‌پرووی دانیش‌توانه‌وه‌چره، بۆیه توپژهر له‌سه‌ر سی‌ ئاستی (ده‌وله‌مه‌ند، مامناوه‌ند، هه‌ژار) سامپلی توپژینه‌وه‌که‌ی له‌چهند گه‌ره‌کیک وەرگرتوووه بۆ ئه‌وه‌ی بکه‌وینه‌ ناو چین و توپژه جیاوازه‌کانی کۆمه‌لگه‌وه.

٦- نامرازه‌ نامارییه‌کان: بۆ شیکردنه‌وه‌ی زانیارییه‌کان توپژه‌هه‌ریه‌که له‌رێژه‌ی سه‌دی و ناوه‌ندی ژمی‌ره‌یی به‌کاره‌یناوه.

• شیکردنه‌وه‌ی ئەنجامه‌کانی توپژینه‌وه‌که:**١- پیکهاته‌ی په‌گه‌زی سامپله‌که:**

خشته‌ی (١)

په‌گه‌زی سامپلی توپژینه‌وه‌که روون ده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	رێژه‌ی سه‌دی
نیر	١٢٧	٦٣,٥%
می	٧٣	٣٦,٥%
کۆی گشتی	٢٠٠	١٠٠%

ههروهك له خشته ی (١) دا دهرده كه ویت سامپلی تویتزینه وه كه پیکهاتون له ههردوو ره گهز، ره گهزی نیږ ژماره یان ١٢٧ كهسه بهرپزیه ی ٦٣,٥٪ ره گهزی می ژماره یان ٧٣ كهسه بهرپزیه ی ٣٦,٥٪ .

٢- پیکهاته ی ته من:

خشته ی (٢) ته منی سامپلی تویتزینه وه كه روون ده كاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	رپزه ی سه دی
٢٣-٢٠	٦٥	٣٢,٥٪
٢٧-٢٤	٥١	٢٥,٥٪
٣١-٢٨	٤٠	٢٠٪
٣٥-٣٢	١٦	٨٪
٣٩-٣٦	١٨	٩٪
٤٣-٤٠	١٠	٥٪
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

خشته ی (٢) ته منی سامپلی تویتزینه وه كه روون ده كاته وه، ته منه کان ده كه ونه نیوان (٢٠-٤٣) سال، نه وانیه ته منیان ده كه ویته نیوان (٢٣-٢٠) سال ژماره یان (٦٥) كهسه بهرپزیه ی (٣٢,٥٪)، نه وانیه ته منیان ده كه ویته نیوان (٢٧-٢٤) سال ژماره یان (٥١) كهسه بهرپزیه ی (٢٥,٥٪) دواتر نه وانیه ته منیان ده كه ویته نیوان (٣١-٢٨) سال ژماره یان (٤٠) كهسه بهرپزیه ی (٢٠٪)، نه وانیه ته منیان ده كه ویته نیوان (٣٢-٣٥) سال ژماره یان (١٦) كهسه بهرپزیه ی (٨٪)، (١٨) كهسپش ته منیان ده كه ویته نیوان (٣٦-٣٩) سال بهرپزیه ی (٩٪)، (١٠) كهسپش ته منیان ده كه ویته نیوان (٤٠-٤٣) سال بهرپزیه ی (٥٪). كهواته دهر كهوت كه زورترین ته من ده كه ویته نیوان (٢٣-٢٠) سال بهرپزیه ی (٣٢,٥٪)، ناوه نډی ژمیره یی ته منیش بریتیه له (٣٣.٣٣) .

٣- باری کومه لایه تی سامپله که:

خشته ی (٣) باری کومه لایه تی سامپلی توپژینه وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	رپژه ی سده ی
سه لت	٦٩	٣٤,٥ %
خپزاندار	١٠٥	٥٢,٥ %
جیابووه وه	١٩	٩,٥ %
تاک مردوو	٧	٣,٥ %
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠ %

هروه که له خشته ی (٣) دا باری کومه لایه تی سامپلی توپژینه وه که روون کراوه ته وه ده ر که وتو وه سه لت (٦٩) که س به رپژه ی (٣٤,٥ %) له کوی پیکهاته ی سامپلی توپژینه وه که ده گریته وه، خپزاندار (١٠٥) که س به رپژه ی (٥٢,٥ %) پیکده هیئت، نه وانه ی جیابونه ته وه ژماره یان (١٩) که سه به رپژه ی (٩,٥ %) هروه ها نه وانه ی تاک مردوو ژماره یان (٧) که سه به رپژه ی (٣,٥ %) . که واته ده رده که ویت خپزاندار زورترین رپژه پیکده هیئت که بریتیه له (٥٢,٥ %).

٤- شوینی نیشته جیوونی سامپله که:

خشته ی (٤)

شوینی نیشته جیوونی سامپلی توپژینه وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	رپژه ی سده ی
ناوهندی پاریزگا	١٢٠	٦٠ %
ناوهندی قهزا	٣٨	١٩ %
ناوهندی ناحیه	٣٣	١٦,٥ %
گوند	٩	٤,٥ %
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠ %

هروه که له خشته ی (٤) دا شوینی نیشته جیوونی سامپلی توپژینه وه که روون کراوه ته وه ده ر که وتو وه، (١٢٠) که س به رپژه ی (٦٠ %) له کوی یه که کانی سامپلی توپژینه وه که شوینی نیشته جیوونیان ده که ویتسه وه ناههندی پاریزگا، نه وانه ی له قهزا کان نیشته جین ژماره یان (٣٨) که سه به رپژه ی (١٩ %)، دواتر (٣٣) که س و به رپژه ی (١٦,٥ %) له ناحیه کان نیشته جین، نه وانه نیشته جی گوندن ژماره یان (٩) که سه

به رپژهي (٤,٥٪) كه واته ده ر كهوت زورترين پيڅه اته ي سامپلي تويزينه وه كه نيسته جي شارن چونكه (٦٠٪) سامپلي تويزينه وه كه ي پيڅه يناوه.
٥- شوي له دا يكيووني سامپله كه:

خشته ي (٥)

شوي له دا يكيووني سامپلي تويزينه وه كه روون ده كاته وه

بژارده	دوباره بووه كان	رپژه ي سده ي
ناوه ندي پاريزگا	٩٨	٤٩٪
ناوه ندي قهزا	٦٠	٣٠٪
ناوه ندي ناحيه	٢٨	١٤٪
گونډ	١٤	٧٪
كوي گشتي	٢٠٠	١٠٠٪

له خشته ي (٥) دا هه روه ك روون كراوه ته وه شوي له دا يكيووني سامپلي تويزينه وه كه به سه ر چوار شوي ندا دابه ش كراوه، ده ر كه و توه ئه وانه ي شوي له دا يكيووني بوونيان ده كه ويته ناهه ندي پاريزگا ژماره يان (٩٨) كه سه به رپژه ي (٤٩٪)، ئه وانه ي له قهزا كان له دا يكيووني بوون ژماره يان (٦٠) كه سه به رپژه ي (٣٠٪) له كوي يه كه كاني سامپلي تويزينه وه كه، هه روه ها ئه وانه ي له ناحيه كان له دا يكيووني بوون ژماره يان (٢٨) كه سه به رپژه ي (١٤٪)، ئه وانه ش له گونده كان له دا يكيووني بوون ژماره يان (١٤) كه سه به رپژه ي (٧٪) له كوي يه كه كاني سامپلي تويزينه وه كه، كه واته ده ر ده كه ويته له دا يكيووني بوون ناهه ندي پاريزگا پله ي يه كه مي له سامپلي تويزينه وه كه دا وه رگرتوه چونكه (٤٩٪) سامپله كه ي پيڅه يناوه.

٦- ناستي گوزه راني سامپله كه:

خشته ي (٦)

ناستي گوزه راني سامپلي تويزينه وه كه روون ده كاته وه

بژارده	دوباره بووه كان	رپژه ي سده ي
زورباش	٥٢	٢٦٪
باش	٧٣	٣٦,٥٪
خراب	٤٩	٢٤,٥٪
زورخراب	٢٦	١٣٪
كوي گشتي	٢٠٠	١٠٠٪

له‌خشته‌ی (٦) دا ناستی گوزهرانی سامپلی توپژینه‌وه‌که روون کراو‌ته‌وه، هه‌روه‌ک دهر‌که‌وتوو‌ه نه‌وانه‌ی ناستی نابووریان زورباشه ژماره‌یان ٥٢ که‌سه به‌رپژیه‌ی (٢٦٪) له‌کۆی یه‌که‌کانی سامپلی توپژینه‌وه‌که، نه‌وانه‌ی ناستی نابووریان باشه ژماره‌یان (٧٣) که‌سه به‌رپژیه‌ی (٣٦,٥٪) له‌کۆی یه‌که‌کانی سامپلی توپژینه‌وه‌که، هه‌روه‌ها نه‌وانه‌ی ناستی نابووریان خراپه ژماره‌یان (٤٩) که‌سه به‌رپژیه‌ی (٢٤,٥٪) دواتر نه‌وانه‌ی ناستی نابووریان زورخراپه ژماره‌یان (٢٦) که‌سه به‌رپژیه‌ی (١٣٪). که‌واته وه‌ک دهر‌که‌وتوو‌ه هه‌ردوو ناستی زورباش و خراپ له‌لای سامپلی توپژینه‌وه‌که به‌دی ده‌کریت ئه‌ویش ده‌گه‌رپته‌وه بو‌ئوه‌ی که سامپله‌که به‌شیوه‌ی چینه‌یه‌تی هه‌رپه‌مه‌کی وه‌رگیراوه بو‌ئوه‌ی چین و توپژه جیاوازه‌کان له‌خوب‌گریت.

٧- به‌کاره‌ینانی نامرازه‌کانی گه‌یاندن:

خشته‌ی (٧)

به‌کاره‌ینانی نامرازه‌کانی گه‌یاندن له‌لای سامپلی توپژینه‌وه‌که روون ده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	رپژه‌ی سه‌دی
زورجار	١٣٥	٦٧,٥٪
هه‌ندی‌کجار	٤٦	٢٣٪
که‌م جار	١٩	٩,٥٪
به‌ده‌گمه‌ن	٠	٠٪
کۆی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

له‌خشته‌ی (٧) دا ئه‌م پرسپاره روون کراو‌ته‌وه که ئایا سامپلی توپژینه‌وه‌که نامرازه‌کانی گه‌یاندن به‌کارده‌هین؟ هه‌روه‌ک دهر‌که‌وتوو‌ه ١٣٥ که‌س به‌رپژیه‌ی ٦٧,٥٪ زورجار به‌کاری ده‌هین، نه‌وانه‌ی که هه‌ندی‌کجار به‌کاری ده‌هین ژماره‌یان (٤٦) که‌سه به‌رپژیه‌ی (٢٣٪)، ئه‌و که‌سانه‌ش که که‌مجار به‌کاری ده‌هین (١٩) که‌سن به‌رپژیه‌ی (٩,٥٪)، هه‌روه‌ها هیچ کام له‌سامپله‌که به‌ده‌گمه‌ن نامرازه‌کانی گه‌یاندن به‌کارنا‌ده‌هین، که‌واته هه‌روه‌ک دیاره به‌شیکی زوری سامپلی توپژینه‌وه‌که که بریتین له (١٣٥) که‌س له‌کۆی (٢٠٠) که‌س زورجار نامرازه‌کانی گه‌یاندن به‌کارده‌هین که بیگومان لایه‌نی ئه‌رینی و نه‌رینی ده‌بیت له‌سه‌ریان و له‌پرسپاره‌کانی دواتر دا به‌وردی ئه‌و کاریکه‌رییانه‌ده‌رده‌که‌ون.

٨- جوړى به كارهيڼانى نامرازه كانى گه يانندن:

خشتهى (٨) جوړى به كارهيڼانى نامرازه كانى گه يانندن له لاي سامپلى تويژينه وه كه روون ده كاته وه

بژارده	دوباره بووه كان	رپژهى سدهى
فهبسووك	١٦٦	٨٣٪
تويتهر	٨	٤٪
ئينستاگرام	٢١	١٠,٥٪
هې تر، تكايه بينوسه (سناپ چات)	٥	٢,٥٪
كوى گشتى	٢٠٠	١٠٠٪

خشتهى (٨) جوړى به كارهيڼانى نامرازه كانى گه يانندن روون ده كاته وه، ههروهك دهر كه وتوو ه فهبسووك زورترين به كارهيڼه رى ههيه چونكه (١٦٦) كهس و بهرپژهى (٨٣٪) به كارى دههين، دواتر ئينستاگرام له رووى به كارهيڼانه وه له دواى فهبسووك زورترين به كارهيڼه رى ههيه كه نه وانيش (٢١) كهسه بهرپژهى (١٠,٥٪) پاشان نه وانى تويتهر به كاردههين (٨) كهسن بهرپژهى (٤٪) دواچار نه وانى سناپ چات و ناوه نده كانى تر به كاردههين ژماره يان (٥) كهسه بهرپژهى (٢,٥٪). ههروهك دهر كهوت له لاي سامپلى تويژينه وه كه فهبسووك زورترين به كارهيڼه رى ههيه چونكه (٨٣٪) پينكه دههينيت. بيگومان له سهر ئاستى هه موو جيهان فهبسووك ناسراوترين توري كومه لايه تيه كه خاوه نى ژماره يه كى يه كچار زور به كارهيڼه ره.

٩- برى كاته كانى به كارهيڼانى ئينته رنيت:

خشتهى (٩)

برى كاته كانى به كارهيڼانى ئينته رنيت له لاي سامپلى تويژينه وه كه روون ده كاته وه

بژارده	دوباره بووه كان	رپژهى سدهى
كه متر له ١ كاتزمير	٣٥	١٧,٥٪
١ كاتزمير	٢٩	١٤,٥٪
٢ كاتزمير	٤٦	٢٣٪
٣ كاتزمير	٣٢	١٦٪
٤ كاتزميرو زياتر	٥٨	٢٩٪
كوى گشتى	٢٠٠	١٠٠٪

خشتهى (٩) برى كاته كانى به كارهيڼانى ئينته رنيت له لاي سامپلى تويژينه وه كه روون ده كاته وه، ههروهك ده بينرئ نه وانى كه متر له (١) كاتزمير ئينته رنيت به كاردههين ژماره يان (٣٥) كهسه بهرپژهى (١٧,٥٪)،

ئه‌وانه‌ی (١) کاتژمیږ ئینته‌رنیټ به‌کار ده‌هینن ژماره‌یان (٢٩) که‌سه به‌رپژوه‌ی (٥, ١٤٪) ئه‌وانه‌ی (٢) کاتژمیږ به‌کاری ده‌هینن ژماره‌یان (٤٦) که‌سه به‌رپژوه‌ی (٢٣٪)، ئه‌وانه‌ی (٣) کاتژمیږ به‌کاری ده‌هینن ژماره‌یان (٣٢) که‌سه به‌رپژوه‌ی (١٦٪) دواتر ئه‌وانه‌ی (٤) کاتژمیږو زیاتر به‌کاری ده‌هینن (٥٨) که‌سه به‌رپژوه‌ی (٢٩٪). وه‌ک ئاشکرایه به‌شیک‌ی زوری سامپلی توپژینه‌وه‌که (٤) کاتژمیږ زیاتر ئینته‌رنیټ به‌کار ده‌هینن که ئه‌مه‌ش کاتیکی زوره بو سه‌رقال بوون و خه‌ریک بوون له‌گه‌ل ئینته‌رنیټ که (٢٩٪) سامپلی توپژینه‌وه‌که ده‌گرته‌وه.

١٠- بری کاته‌کانی به‌کاره‌ینانی ته‌له‌فزیون:

خشته‌ی (١٠)

بری کاته‌کانی به‌کاره‌ینانی ته‌له‌فزیون له‌لای سامپلی توپژینه‌وه‌که روون ده‌کاته‌وه

بزار ده	دوباره‌بووه‌کان	رپژوه‌ی سه‌دی
که‌مه‌تر له ١ کاتژمیږ	١٣٢	٦٦٪
١ کاتژمیږ	٣٠	١٥٪
٢ کاتژمیږ	١١	٥,٥٪
٣ کاتژمیږ	١٥	٧,٥٪
٤ کاتژمیږو زیاتر	١٢	٦٪
کو‌ی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

هه‌روه‌ک له‌خشته‌ی (١٠) دا ده‌رده‌که‌ویټ بری کاته‌کانی به‌کاره‌ینانی ته‌له‌فزیون له‌لای سامپلی توپژینه‌وه‌که ده‌رده‌خات، ده‌ر که‌وتوو ه‌ ئه‌وانه‌ی که‌مه‌تر له (١) کاتژمیږ سه‌یری ته‌له‌فزیون ده‌که‌ن (١٣٢) که‌سن به‌رپژوه‌ی (٦٦٪)، ئه‌وانه‌ش که (١) کاتژمیږ سه‌یری ته‌له‌فزیون ده‌که‌ن (٣٠) که‌سن به‌رپژوه‌ی (١٥٪)، ئه‌وانه‌ی (٢) کاتژمیږ سه‌یری ته‌له‌فزیون ده‌که‌ن ژماره‌یان (١١) که‌سن به‌رپژوه‌ی (٥,٥٪)، دواتر ئه‌وانه‌ی (٣) کاتژمیږ سه‌یری ته‌له‌فزیون ده‌که‌ن ژماره‌یان (١٥) که‌سن به‌رپژوه‌ی (٧,٥٪) ئه‌وانه‌ش (٤) کاتژمیږ زیاتر سه‌یری ته‌له‌فزیون ده‌که‌ن (١٢) که‌سن به‌رپژوه‌ی (٦٪). که‌واته ده‌رده‌که‌ویټ ته‌له‌فزیون به‌کاره‌ینه‌ری که‌مه‌تره به‌به‌راورد له‌گه‌ل ئینته‌رنیټ چونکه ئینته‌رنیټ هه‌موو خزمه‌تگوزاریه‌کانی له‌خویدا کو‌کردۆته‌وه‌وه له‌ماوه‌یه‌کی کورتدا ده‌یگه‌یه‌نیته‌ ده‌ستی به‌کاره‌ینه‌ر.

١١- دورخسته‌وه‌ی تاکه‌کان له‌ناوه‌نده کو‌مه‌لایه‌تیه‌کان به‌هو‌ی ئینته‌رنیته‌وه‌:

خشته‌ی (١١)

دوور که‌وتنه‌وه‌ی ئەندامانی خیزان به‌هۆی ئینتەرنیته‌وه له‌لای سامپلی تووژینه‌وه که روون ده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	رپژه‌ی سه‌دی
زۆر جار	٤٦	٪٢٣
هه‌ندیک‌جار	٦٥	٪٣٢,٥
که‌مجار	٦٨	٪٣٤
به‌ده‌گه‌من	٢١	٪١٠,٥
کۆی گشتی	٢٠٠	٪١٠٠

خشته‌ی (١١) که نامانجی په‌که‌می تووژینه‌وه که‌یه ده‌لیت: (هه‌ولدان بو زانیی دوور که‌وتنه‌وه‌ی ئەندامانی خیزان له‌یه‌که‌تر به‌هۆی ئینتەرنیته‌وه) هه‌روه‌ک ده‌ر که‌وتوو هه‌وانه‌ی هه‌لبژارده‌ی زۆر جاریان دیاریکردوو هه‌زاره‌یان (٤٦) که‌سن به‌رپژه‌ی (٪٢٣) هه‌وانه‌ش که هه‌ندیک‌جاریان هه‌لبژارده‌وه (٦٥) که‌سن به‌رپژه‌ی (٪٣٢,٥)، دواتر هه‌وانه‌ی هه‌لبژارده‌ی که‌مجار یان دیاریکردوو هه‌زاره‌یان (٦٨) که‌سن به‌رپژه‌ی (٪٣٤) پاشان هه‌وانه‌ی پێیان وایه به‌ده‌گه‌من ئینتەرنیته‌ی خه‌لکیان له‌ ناوه‌نده کۆمه‌لایه‌تیه‌کان دوورخستۆته‌وه (٢١) که‌سن به‌رپژه‌ی (٪١٠,٥). ده‌رده‌که‌وێت که سامپلی تووژینه‌وه که پێیان وایه ئینتەرنیته‌ی که‌مجار خه‌لک له‌ناوه‌نده کۆمه‌لایه‌تیه‌کان دوورده‌خاته‌وه چونکه (٪٣٤) کۆی په‌که‌کانی سامپلی تووژینه‌وه که پێکده‌هێنێت.

١٢- که‌می تیکه‌لاوبوونی تاکه‌کان به‌هۆی ئینتەرنیته‌وه:

خشته‌ی (١٢)

که‌می تیکه‌لاوبوونی تاکه‌کان به‌هۆی ئینتەرنیته‌وه له‌لای سامپلی تووژینه‌وه که روون ده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	رپژه‌ی سه‌دی
زۆر جار	٧٥	٪٣٧,٥
هه‌ندیک‌جار	٤٢	٪٢١
که‌مجار	٦٧	٪٣٣,٥
به‌ده‌گه‌من	١٦	٪٨
کۆی گشتی	٢٠٠	٪٩٩,٩٩

له‌خشته‌ی (١٢) دا ئه‌وه روون کراوه‌ته‌وه که ئایا به‌کاره‌ینانی ئینتەرنیته‌ی ده‌بێته‌هۆی دروستبوونی که‌می تیکه‌لاوبوونی تاکه‌کان؟ هه‌روه‌ک له‌ وه‌لامه‌کاندا ده‌ر که‌وتوو هه‌وانه‌ی پێیان وایه ئینتەرنیته‌ی زۆر جار ده‌بێته‌هۆی دروستبوونی که‌می تیکه‌لاوبوونی تاکه‌کان هه‌زاره‌یان (٧٥) که‌سن به‌رپژه‌ی (٪٣٧,٥) دواتر هه‌وانه‌ی

هه نډیکجاریان هه لېژادووه (٤٢) که سن بهرپژهی (٢١٪) هه روو هه اوه اوه پېان وایه ئینته رنیت که مجار ده بیته هوی دروستوونی که میی تیکه ل بوونی تاکه کان ژماره یان (٦٧) که سن بهرپژهی (٣٣,٥٪) پاشان اوه اوه پېان وایه به ده گمن ئینته رنیت ده بیته هوی دروست بوونی که میی تیکه ل بوونی تاکه کان ژماره یان (١٦) که سن بهرپژهی (٨٪)، نه گهر هه روو هه لېژادووه زورجارو هه نډیکجار کو بکه یه وه ده کاته (١١٧) که سن بهرپژهی (٥٨,٥٪) که پېان وایه به کاره یانی ئینته رنیت ده بیته هوی دروستوونی که میی تیکه ل بوونی تاکه کان.

١٣- بهرپژوونی په یوه نډییه هاوړی و خزمایه تیه کان:

خشته ی (١٣)

بهرپژوونی په یوه نډییه هاوړی و خزمایه تیه کان به هوی نامرزه کانی گه یاندن هه له لای سامپلی توپزینه وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	رپژهی سهدی
زورجار	٣٣	١٦,٥٪
هه نډیکجار	٢٥	١٢,٥٪
که مجار	٨٨	٤٤٪
به ده گمن	٥٤	٢٧٪
کووی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

خشته ی (١٣) بهرپژوونی په یوه نډییه هاوړی و خزمایه تیه کان به هوی نامرزه کانی گه یاندن هه له لای سامپلی توپزینه وه که روون ده کاته وه، ده رکه و تووه اوه اوه پېان وایه زورجار نامرزه کانی گه یاندن یارمه تی بهرپژوونی په یوه نډییه کو مه لایه تیه کان له نیوان هاوړی و خزماندا ده دات ژماره یان (٣٣) که سن بهرپژهی (١٦,٥٪) اوه اوه پېان وایه به ده گمن هه لېژادووه هه نډیکجاریان دیاریکر دووه ژماره یان (٢٥) که سن بهرپژهی (١٢,٥٪) هه روو هه اوه پېان وایه که مجار په یوه نډییه کان به هیزده کات ژماره یان (٨٨) که سن بهرپژهی (٤٤٪) دواتریش اوه اوه پېان وایه به ده گمن په یوه نډییه کان به هیزده کات (٥٤) که سن بهرپژهی (٢٧٪). لیږده ده که ویت سامپلی توپزینه وه که پېان وایه نامرزه کانی گه یاندن که مجار یارمه تی بهرپژوونی په یوه نډییه کان له نیوان هاوړی و خزماندا ده دات چونکه (٤٤٪) له کووی یه که کانی سامپلی توپزینه وه که پیکده هیئت.

١٤- روولی پینگه نوپیه کانی گه یاندن له سهر ده رپرینی ناخی تاکه که س:

خشته‌ی (١٤)

روټی پیگه نوییه‌کانی گه‌یاندن له‌سه‌ر ده‌رپرینی ناخی تاکه‌کس له‌لای سامپلی توپزینه‌وه‌که روون ده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	رپژه‌ی سه‌دی
زورجار	١٠٧	٥٣,٥%
هنديکجار	٤٠	٢٠%
که‌مجار	٤٣	٢١,٥%
به‌ده‌گمهن	١٠	٥%
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠%

خشته‌ی (١٤) که تپیدا روټ و پیگه نوییه‌کانی گه‌یاندن له‌سه‌ر ده‌رپرینی ناخی تاکه‌کس روون ده‌کاته‌وه ده‌ریخستوه‌که (١٠٧) کهس و به‌رپژه‌ی (٥٣,٥%) پپیان وایه پیگه نوییه‌کانی گه‌یاندن زورجار کاریکه‌ری هه‌یه له‌سه‌ر ده‌رپرینی ناخی تاکه‌کس، نه‌وانه‌ی پپیان وایه هنديکجار کاریکه‌ری هه‌یه (٤٠) که‌سن به‌رپژه‌ی (٢٠%) نه‌وانه‌ش که پروایان وایه که‌مجار کاریکه‌ری هه‌یه ژماره‌یان (٤٣) که‌ن به‌رپژه‌ی (٢١,٥%) به‌لام نه‌وانه‌ی ده‌لپن پیگه نوییه‌کانی گه‌یاندن به‌ده‌گمهن کاریکه‌ری هه‌یه له‌سه‌ر ده‌رپرینی ناخی تاکه‌کس ژماره‌یان (١٠) که‌سن به‌رپژه‌ی (٥%) . که‌واته هه‌روه‌ک ده‌ده‌که‌ویت (١٠٧) یه‌که له‌کوی یه‌که‌کانی سامپلی توپزینه‌وه‌که پپیان وایه پیگه نوییه‌کانی گه‌یاندن زورجار کاریکه‌ری هه‌یه نه‌ویش بو‌ئه‌وه ده‌گه‌رپته‌وه‌ده‌رفه‌تی یه‌که‌تر بینینی رووبه‌روو وه‌ک پپویست نار‌ه‌خسی بو‌یه زورجار خه‌لک په‌نا ده‌باته به‌ر تو‌ره کو‌مه‌لایه‌تیه‌کان بو‌ئه‌وه‌ی به‌ته‌واوی ناخی خو‌ی بو‌که‌سی به‌رامبه‌ر بکاته‌وه.

١٥- که‌م بوونه‌وه‌ی گفتمو‌گوی خپزانیی به‌هوی به‌کاره‌یتانی نامرازه‌کانی گه‌یاندن:

خشته‌ی (١٥)

که‌مبوونه‌وه‌ی گفتمو‌گوی خپزانیی به‌هوی به‌کاره‌یتانی نامرازه‌کانی گه‌یاندن له‌لای سامپلی توپزینه‌وه‌که روون ده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	رپژه‌ی سه‌دی
زورجار	٨٣	٤١,٥%
هنديکجار	٧٥	٣٧,٥%
که‌مجار	٢٥	١٢,٥%
به‌ده‌گمهن	١٧	٨,٥%
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠%

خشتهی (١٥) كه نامانجی دووه می توئینه وه كه یه نه وهی تیدا روون كراو ته وه كه ئایا به كارهیانی نامرازه كانی گهيانندن ده بیته هوی كه م كرنه وهی گفتوگوی خیزانی؟ وهك ده ر كه وتوو ه (٨٣) كه س بهرپژهی (٤١,٥٪) پیمان وایه زورجار نامرازه كانی گهيانندن گفتوگوی خیزانی كه م ده كاته وه، نه وانه ش كه پیمان وایه هندیكجار كه می ده كاته وه ژماره یان (٧٥) یه كه یه بهرپژهی (٣٧,٥٪) نه وانه ی كه ده لین كه مجار گفتوگوی خیزانی كه م ده كاته وه ژماره یان (٢٥) یه كه یه بهرپژهی (١٢,٥٪) . كه واته له سهر بنه مای وه لامی سامپلی توئینه وه كه ده ر ده كه ویت كه نامرازه كانی گهيانندن ده بیته هوی كه م كرنه وهی گفتوگوی خیزانی چونكه (٨٣) كه س بهرپژهی (٤١,٥٪) له كوی یه كه كانی سامپلی توئینه وه كه پیمان وایه زورجار كاریگه ری هه یه .

١٦ - دروستبوونی دلپسی به هوی به كارهیانی فهیسیو كه وه:

خشتهی (١٦)

دروستبوونی دلپسی به هوی به كارهیانی فهیسیو كه وه له لای سامپلی توئینه وه كه روون ده كاته وه

بژارده	دوباره بووه كان	رپژهی سه دی
زورجار	٧٧	٣٨,٥٪
هه نديكجار	٥٤	٢٧٪
كه مجار	٣٩	١٩,٥٪
به ده گمه ن	٣٠	١٥٪
كوی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

ههروهك له خشتهی (١٦) ده ر كه وتوو ه ئایا به كارهیانی به رده وامی فهیسیو كه ده بیته هوی دروستبوونی دلپسی له خیزاندا؟ وه لامی سامپلی توئینه وه كه به م جوریه: نه وانه ی پیمان وایه به كارهیانی فهیسیو كه زورجار ده بیته هوی دروستبوونی دلپسی له خیزاندا ژماره یان (٧٧) كه سن بهرپژهی (٣٨,٥٪)، نه وانه ی پیمان وایه هندیكجار دلپسی دروست ده كات (٥٤) كه سن بهرپژهی (٢٧٪) ههروهه نه وانه ش كه پیمان وایه كه مجار دلپسی دروست ده كات (٣٩) كه سن بهرپژهی (١٩,٥٪) دوجار نه وانه ی ده لین به ده گمه ن دلپسی دروست ده كات (٣٠) كه سن بهرپژهی (١٥٪) . وهك ده ر كه وت (٣٨,٥٪) سامپلی توئینه وه كه له گه ن نه وه دان به لئ زورجار به كارهیانی فهیسیو كه ده بیته هوی دروستبوونی دلپسی له خیزاندا.

١٧- دروستبوونی ناپاکی هاوسه رگیری به هوی به کارهینانی فهیسبو وکوه:

خشتهی (١٧)

دروستبوونی ناپاکی هاوسه رگیری به هوی به کارهینانی فهیسبو وکوه له لای سامپلی توپزینه وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	رپژهی سهدی
زورجار	٣٥	١٧,٥%
هه نډیکجار	٦٠	٣٠%
که مجار	٢٥	١٢,٥%
به ده گمهن	٨٠	٤٠%
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠%

خشتهی (١٧) باس له دروستبوونی ناپاکی هاوسه رگیری ده کات به هوی به کارهینانی

فهیسبو وکوه، ده ر که وتوه نه وانهی پیمان وایه فهیسبو وک زورجار ده بیته هوی دروستبوونی ناپاکی هاوسه رگیری ژماره یان (٣٥) که سن به رپژهی (١٧,٥%) نه وانهی پیمان وایه هه نډیکجار ناپاکی هاوسه رگیری لی ده که ویتنه وه ژماره یان (٦٠) که سن به رپژهی (٣٠%) به لام نه وانهی ده لپن به کارهینانی فهیسبو وک که مجار ناپاکی هاوسه رگیری لی ده که ویتنه وه ژماره یان (٢٥) که سن به رپژهی (١٢,٥%) دواچار نه وانهی بروایان وایه به ده گمهن فهیسبو وک ده بیته هوی ناپاکی هاوسه رگیری ژماره یان (٨٠) که سن به رپژهی (٤٠%). لیره دا ده ده که ویت هه روک سامپلی توپزینه وه که وه لامیان دا وه توه فهیسبو وک نایته هوی دروست بوونی ناپاکی هاوسه رگیری چونکه (٤٠%) پشتگیری نه م بوچوونه یان کردوه، له راستیدا ده شی فهیسبو وک راسته وخو نه بیته هوی دروستبوونی ناپاکی خیزانی به لام ناراسته وخو رپگه خو ش ده کات بو ناپاکی به تاییه ت نه گهر کاتیکی زوری بو ته رخان بکریت هه روک له پرساری پيشوودا باسکرا.

١٨- تیکچونی شیرازی خیزان و زیاد بوونی دیاردهی ته لاق:

خشتهی (١٨)

تیکچونی شیرازی خیزان و زیاد بوونی دیاردهی ته لاق به هوی به کارهینانی فهیس بو وکوه له لای سامپلی توپزینه وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	رپژهی سهدی
زورجار	٣٣	١٦,٥%
هه نډیکجار	٦١	٣٠,٥%
که مجار	٤٠	٢٠%

به ده گمهن	٦٦	%٣٣
کۆی گشتی	٢٠٠	%١٠٠

خشته ی (١٨) که نامانجی سییه می توژیته وه که به باس له تیکچوونی شیرازه ی خیزان و زیادبوونی دیارده ی ته لاق ده کات به هۆی به کارهینانی فهیسو و که وه، ههروهک دهر که وتوو (٢٣) کهس به ریزه ی (١٦,٥%) بروایان وایه به کارهینانی فهیسو وک ده بیته هۆی تیکچوونی شیرازه ی خیزان و زیادبوونی دیارده ی ته لاق، نهوانه ی پیمان وایه هه ندیکجار ده بیته هۆی تیکچوونی شیرازه ی خیزان و ته لاق ژماره یان (٦١) کهسن به ریزه ی (٣٠,٥%) دواتر نهوانه ی پیمان وایه که مجار ده بیته هۆی ته لاق ژماره یان (٤٠) کهسن به ریزه ی (٢٠%) دواجار نهوانه بروایان وایه به ده گمهن به کارهینانی فهیسو وک ده بیته هۆی تیکچوونی شیرازه ی خیزان ژماره یان (٦٦) کهسن به ریزه ی (٢٣%) . ئەم پرسیاره ده کریت بهم جوړ شی بکهینه وه و بلین نه گهر هه ردوو وه لامی زوړجارو هه ندیکجار بهو پییه ی نزیکن له یهک کۆبکهینه وه نهوا به هه ردوو کیان (٤٧%) پیکده هیتن، وه لامه کانی که مجارو به ده گمهنیش کۆبکهینه وه (٥٣%) پیکده هیتن، هه ردوو ریزه که تاراده یهک له یهک نزیکن بویه ده کریت بو تریت تاراده یهک فهیسو وک ده بیته هۆی تیکچوونی شیرازه ی خیزان و دیارده ی ته لاق.

١٩- زیان گه یاندن به په یوه ندییه خیزانییه کان:

خشته ی (١٩)

زیان گه یاندن به په یوه ندییه خیزانییه کان به هۆی به کارهینانی نامرازه کانی گه یاندن له لای سامپلی توژیته وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	ریزه ی سه دی
زوړجار	٥٠	%٢٥
هه ندیکجار	٦٢	%٣١
که مجار	٤٧	%٢٣,٥
به ده گمهن	٤١	%٢٠,٥
کۆی گشتی	٢٠٠	%١٠٠

خشته ی (١٩) نهوه روون ده کاته وه که ئایا کور تکر د نه وه ی په یوه ندییه کۆمه لایه تییه کان به هۆی نامرازه کانی گه یاندن وه زیان به په یوه ندییه خیزانییه کان ده گه یه نیت؟ ههروهک دهر که وتوو (٥٠) کهس به ریزه ی (٢٥%) پیمان وایه زوړجار به هۆی نامرازه کانی گه یاندن وه په یوه ندییه کۆمه لایه تییه کان کورت بوته وه و زیانی به په یوه ندییه خیزانییه کان گه یاندن وه، نهوانه ی پیمان وایه هه ندیکجار زیانی گه یاندن وه ژماره یان (٦٢) کهسه به ریزه ی (٣١%)، دواتر (٤٧) کهس و به ریزه ی (٢٣,٥%) پیمان وایه که مجار زیانی گه یاندن وه، له کۆتاییدا نهوانه ی پیمان وایه

نامرازه کانی گه یانندن به ده گمهن زیانی گه یانندووه (٤١) که سن به ریژه ی (٥٠,٢٪). که واته به گشتی دهرده که ویت کور تکر دنه وهی په یوه نډییه کومه لایه تییه کان به هوی نامرازه کانی گه یانندنه وه زیانی به په یوه نډییه خیزانییه کان گه یانندووه چونکه (٥٦٪) به تی کرای و ه لامي زور جارو هندی کجاریان ه لبار دووه.

٢٠- که مبونو وهی سهر دانه خیزانییه کان به هوی نامرازه کانی گه یانندن:

خشته ی (٢٠)

که مبونو وهی سهر دانه خیزانییه کان به هوی نامرازه کانی گه یانندن له لای سامپلی توژیینه وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	ریژه ی سهدی
زور جار	١٢٧	٦٣,٥٪
هندی کجار	٤٩	٢٤,٥٪
که مجار	١٠	٥٪
به ده گمهن	١٤	٧٪
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

خشته ی (٢٠) که نامانجی چواره می توژیینه وه که یه نامازه بو نه وه ده کات که نایا نامرازه کانی گه یانندن هوکارن بو که مبونو وهی سهر دانه خیزانییه کان؟ ههروه که له وه لامة کاند دهر که وتووه (١٢٧) که س به ریژه ی (٦٣,٥٪) پیمان وایه نامرازه کانی گه یانندن زور جار هوکارن بو که مبونو وهی سهر دانه خیزانییه کان، نه وانه ی پیمان وایه هندی کجار نامرازه کانی گه یانندن هوکاره بو که مبونو وهی سهر دانه خیزانییه کان (٤٩) که سن به ریژه ی (٢٤,٥٪) ههروه ها نه وانه ی پیمان وایه نامرازه کانی گه یانندن که مجار هوکاره بو که مبونو وهی سهر دانه خیزانییه کان (١٠) که سن به ریژه ی (٥٪) له کو تاییدا نه وانه ی پروایان وایه نامرازه کانی گه یانندن به ده گمهن هوکاره بو که مبونو وهی سهر دانه خیزانییه کان (١٤) که سن به ریژه ی (٧٪). که واته دهر که وت نامرازه کانی گه یانندن زور جار هوکارن بو که مبونو وهی سهر دانه خیزانییه کان چونکه (١٢٧) که س له کوی (٢٠٠) که س و به ریژه ی (٦٣,٥٪) ده نگیان له سهر داوه.

٢١- که مبونو وهی متمانه ی نیو نه نامانی خیزان:

خشته ی (٢١)

(٣٦٩)

که‌مبوونه‌وه‌ی متمانه‌ی نیو ئەندامانی خیزان به‌هۆی به‌رفراوانی و ئاسانی به‌ده‌سته‌پێانی نامرازه‌کانی گه‌یاندن له‌لای سامپلی تووژینه‌وه‌ که روونده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	پژیه‌ی سه‌دی
زۆر جار	٤٩	٢٤,٥٪
هه‌ندی‌کجار	٨٥	٤٢,٥٪
که‌مجار	٢٣	١١,٥٪
به‌ده‌گمه‌ن	٤٣	٢١,٥٪
کۆی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

خشته‌ی (٢١) که‌مبوونه‌وه‌ی متمانه‌ی نیو ئەندامانی خیزان به‌هۆی به‌رفراوانی و ئاسانی به‌ده‌سته‌پێانی نامرازه‌کانی گه‌یاندن له‌لای سامپلی تووژینه‌وه‌ که روون ده‌کاته‌وه، ده‌ر که‌وتوو هه‌وانه‌ی پێیان وایه زۆر جار متمانه‌ی نیو ئەندامانی خیزان به‌هۆی ئاسانی به‌ده‌سته‌پێانی نامرازه‌کانی گه‌یاندنه‌وه‌ که‌م ده‌بیته‌وه بریتین له (٤٩) که‌س به‌پژیه‌ی (٢٤,٥٪) هه‌وانه‌ی پێیان وایه هه‌ندی‌کجار که‌م ده‌بیته‌وه بریتین له (٨٥) که‌س به‌پژیه‌ی (٤٢,٥٪) هه‌وانه‌ش که پێیان وایه که‌مجار متمانه که‌م ده‌بیته‌وه بریتین له (٢٣) که‌س به‌پژیه‌ی (١١,٥٪) دو‌اجار هه‌وانه‌ی پێیان وایه به‌ده‌گمه‌ن متمانه که‌م ده‌کاته‌وه بریتیه له (٤٣) که‌س به‌پژیه‌ی (٢١,٥٪). له‌ئه‌نجامدا ده‌رده‌که‌وتیت ئه‌گه‌ر ریزه‌ی هه‌ردوو وه‌لامی زۆر جارو هه‌ندی‌کجار کۆبکرینه‌وه ده‌کاته (٦٧٪) کۆی یه‌که‌کانی سامپلی تووژینه‌وه‌ که‌ه‌واته ده‌رده‌که‌وتیت ئاسانی به‌ده‌سته‌پێانی نامرازه‌کانی گه‌یاندن ئاستی متمانه‌ی له‌نیو تا‌که‌کانی خیزاندا که‌م کردۆته‌وه.

٢٢- به‌شداریکردن له‌بۆنه‌خیزانی و خزمایه‌تیه‌کان:

خشته‌ی (٢٢)

به‌شداریکردن له‌بۆنه‌خیزانی و خزمایه‌تیه‌کان له‌پێگه‌ی نامرازه‌کانی گه‌یاندن له‌لای سامپلی تووژینه‌وه‌ که روون ده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	پژیه‌ی سه‌دی
زۆر جار	٩٤	٤٧٪
هه‌ندی‌کجار	٣٦	١٨٪
که‌مجار	٣٠	١٥٪
به‌ده‌گمه‌ن	٤٠	٢٠٪
کۆی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

هه‌روه‌ک له‌خشته‌ی (٢٢) ده‌ر که‌وتوو وه‌لامی سامپلی تووژینه‌وه‌ که‌سه‌بارت به‌به‌شداریکردنیان له‌بۆنه‌خیزانی و خزمایه‌تیه‌کاندا له‌پێگه‌ی نامرازه‌کانی گه‌یاندن جیاوازه، هه‌وانه‌ی زۆر جار له‌پێگه‌ی نامرازه‌کانی

گه‌یاندن به‌شداری له‌بۆنه‌ خێزانی و خزمایه‌تیه‌کاندا ده‌کهن (٩٤) که‌سن به‌رپێژه‌ی (٤٧٪) ئه‌وانه‌ش که‌ ده‌لێن هه‌ندی‌کجار به‌شداری ده‌کهن (٣٦) که‌سن به‌رپێژه‌ی (١٨٪) ئه‌وانه‌ی که‌مجار به‌شداری ده‌کهن ژماره‌یان (٣٠) که‌سه‌ به‌رپێژه‌ی (١٥٪) پاشان ئه‌وانه‌ی به‌ده‌گمه‌ن به‌شداری ده‌کهن ژماره‌یان (٤٠) که‌سه‌ به‌رپێژه‌ی (٢٠٪) که‌واته‌ هه‌روه‌ک ده‌ر که‌وتوو (٤٧٪) سامپلی توێژینه‌وه‌ که‌ له‌رپێگه‌ی نامرازه‌کانی گه‌یانده‌وه‌ به‌شداری له‌ بۆنه‌ خێزانی و خزمایه‌تیه‌کاندا ده‌کهن.

٢٣- فراوان کردنی تۆری په‌یوه‌ندییه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کان:

خشته‌ی (٢٣)

فراوان کردنی تۆری په‌یوه‌ندییه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کان به‌هۆی نامرازه‌کانی گه‌یاندن له‌لای سامپلی توێژینه‌وه‌ که‌ روون ده‌کاته‌وه

بژارده	دوباره‌بووه‌کان	رپێژه‌ی سه‌دی
زۆرجار	٨٢	٤١٪
هه‌ندی‌کجار	٣٩	١٩,٥٪
که‌مجار	٤٦	٢٣٪
به‌ده‌گمه‌ن	٣٣	١٦,٥٪
کۆی گشتی	٢٠٠	١٠٠٪

له‌خشته‌ی (٢٣) دا ئه‌و پرسیاره‌ خراوه‌ته‌روو که‌ ئایا نامرازه‌کانی گه‌یاندن تۆری په‌یوه‌ندییه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کانی فراوان کردوو؟ له‌وه‌لامدا ده‌ر که‌وتوو ئه‌وانه‌ی وتویانه‌ به‌لێ زۆرجار تۆری په‌یوه‌ندییه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کانی فراوان کردوو ژماره‌یان (٨٢) که‌س بووه‌ به‌رپێژه‌ی (٤١٪) ئه‌وانه‌ی وتویانه‌ هه‌ندی‌کجار تۆری په‌یوه‌ندییه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کانی فراوان کردوو ژماره‌یان (٣٩) که‌سه‌ به‌رپێژه‌ی (١٩,٥٪) هه‌روه‌ها ئه‌وانه‌ی وتویانه‌ که‌مجار تۆری په‌یوه‌ندییه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کانی فراوان کردوو ژماره‌یان (٤٦) که‌سه‌ به‌رپێژه‌ی (٢٣٪) دواتر ئه‌وانه‌ی وتویانه‌ به‌ده‌گمه‌ن تۆری په‌یوه‌ندییه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کانی فراوان کردوو ژماره‌یان (٣٣) که‌سه‌ به‌رپێژه‌ی (١٦,٥٪). که‌واته‌ ده‌رده‌که‌وێت (٤١٪) سامپلی توێژینه‌وه‌ که‌ پێیان وایه‌ نامرازه‌کانی گه‌یاندن تۆری په‌یوه‌ندییه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کانی فراوان کردوو.

٢٤- ناشنابون به‌ بیروبۆچونه‌ جیاوازه‌کان:

خشته‌ی (٢٤)

(٣٧١)

ناشنا بوون به بیروبوچونه جیاوازه کان به هوی به هوی هویبه کانی ئینته رنیت له لای سامپلی توپزینه وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	رپژیه سدهی
زورجار	٧٥	٣٧,٥%
هنديکجار	٥٣	٢٦,٥%
که مجار	٣٩	١٩,٥%
به ده گمهن	٣٣	١٦,٥%
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠%

خشته ی (٢٤) ده لیت ئایا به کارهینانی هویبه کانی ئینته رنیت زیاتر ناشنای کردوی به بیروبوچونه جیاوازه کان؟ له وه لاما دهر که وتوووه نه وانه ی وتویانه هویبه کانی ئینته رنیت زورجار ناشنای کردوون به بیروبوچونه جیاوازه کان ژماره یان (٧٥) که سه به رپژیه ی (٣٧,٥%) دواتر نه وانه ی ده لیت هنديکجار ناشنای کردوون ژماره یان (٥٣) که سه به رپژیه ی (٢٦,٥%) ههروه ها نه وانه ی ده لیت که مجار ناشنای کردووه ژماره یان (٣٩) که سه به رپژیه ی (١٩,٥%) له کو تاییدا نه وانه ی ده لیت به کارهینانی هویبه کانی ئینته رنیت به ده گمهن ناشنای کردوون به بیروبوچونه جیاوازه کان ژماره یان (٢٣) که سه به رپژیه ی (١٦,٥%). وه لای زورینه له م پر سیاره دا بریتیه له (٣٧,٥%) نه ویش نه ویه سامپلی توپزینه وه که زورجار به کارهینانی هویبه کانی ئینته رنیت ناشنای کردوون به بیروبوچونه جیاوازه کان، بنگومان به کارهینانی ئینته رنیت واته ناشنا بوون به دونیای دهره وه ناسینی مرؤقه کان له شوینه جیاوازه کانی سهر زهوی، چونکه ئینته رنیت گشت سنوره جوگرافیه کان ده بریت.

٢٥ - سنوردار کردنی نامرازه کانی گه یانندن:

خشته ی (٢٥)

سنوردار کردنی نامرازه کانی گه یانندن له لای سامپلی توپزینه وه که روون ده کاته وه

بژارده	دوباره بووه کان	رپژیه سدهی
زورجار	١٠٥	٥٢,٥%
هنديکجار	٢١	١٠,٥%
که مجار	٥٧	٢٨,٥%
به ده گمهن	١٧	٨,٥%
کوی گشتی	٢٠٠	١٠٠%

ههروه که له خشته ی (٢٥) دهره که ویت سامپلی توپزینه وه که بوچوونی جیاوازیان هیه سه باره ت به سنوردار کردنی نامرازه کانی گه یانندن، نه وانه ی پیمان وایه پیوسته نامرازه کانی گه یانندن زورجار سنوردار

بكریت ژماره يان (١٠٥) كه سه بهرپژهى (٥٢,٥٪) نه وانه ش كه پييان وايه پيوسته هه نديكجار سنووردار بكریت ژماره يان (٢١) كه سه بهرپژهى (١٠,٥٪) پاشان نه وانه ي ده لپن پيوسته كه مجار سنووردار بكریت (٥٧) كه سن بهرپژهى (٢٨,٥٪) له كو تايدا نه وانه ي پييان وايه پيوسته به ده گمهن سنووردار بكریت ژماره يان (١٧) كه سه بهرپژهى (٨,٥٪). كه واته دهرده كه ویت به شيكى سامپلی تويزينه وه كه له گهل نه وه دا كه نامرازه كاني گه يانندن سنووردار بكریت كه ژماره يان (١٠٥) كه سه له كوی (٢٠٠) كه سي سامپلی تويزينه وه كه بهرپژهى (٥٢,٥٪).

نه نجامی خشته كان

له پاش خسته پرووی نه و زانيار بيانه ي كه تايهت بوون به "كارىگهريى نامرازه كاني گه يانندن له سهر په يو هندیيه خيزانيه كان" پيوسته نه و نه نجامانه بخرينه پروو كه په يو هستن به نامانجه كاني تويزينه وه كه، نه و انيش برين له:

١- دهر باره ي نه و نامانجه ي كه ده لپت "هه ولدان بو زانيني دوور كه و تنه وه ي نه نداماني خيزان له يه كتر به هو ي ئينته رنيته وه " هه روهك له خشته ي (١١) دا دهر كه و تووه سامپلی تويزينه وه كه بهرپژهى (٣٤٪) پييان وايه ئينته رنيت كه مجار نه نداماني خيزاني له ناو هنده خيزانيه كان دوور خستو ته وه له بهرامبه ردا (٢٣٪) پييان وايه زورجار نه نداماني خيزاني دوور خستو ته وه.

٢- دهر باره ي نه و نامانجه ي كه ده لپت " نايا به كار هيناني نامرازه كاني گه يانندن ده بيته هو ي كه م كرده وه ي گفتوگوي خيزاني؟ " هه روهك له خشته ي (١٥) دا دهر كه و تووه سامپلی تويزينه وه كه بهرپژهى (٤١,٥٪) پييان وايه نامرازه كاني گه يانندن زورجار ده بيته هو ي كه م كرده وه ي گفتوگوي خيزاني، له بهرامبه ردا (٨,٥٪) پييان وايه نامرازه كاني گه يانندن به ده گمهن گفتوگوي خيزاني كه م ده كاته وه.

٣- دهر باره ي نه و نامانجه ي كه ده لپت " نايا به كار هيناني فويس بووك ده بيته هو ي تي كچوني شيرازه ي خيزان و زياد بووني ديارده ي ته لاق؟ " هه روهك له خشته ي (١٨) دا دهر كه و تووه سامپلی تويزينه وه كه بهرپژهى (٣٣٪) پييان وايه به ده گمهن به كار هيناني فويس بووك ده بيته هو ي تي كچووني شيرازه ي خيزان، له بهرامبه ردا (١٦,٥٪) پييان وايه زورجار شيرازه ي خيزان تيك ده دات.

٤- دهر باره ي نه و نامانجه ي كه ده لپت " نايا نامرازه كاني گه يانندن هو كارن بو كه مبون وه ي سه ردانه خيزانيه كان؟ هه روهك له خشته ي (٢٠) دا دهر كه و تووه سامپلی تويزينه وه كه بهرپژهى (٦٣,٥٪) پييان وايه

زورچار نامرازه‌کانی گه‌یاندن هوکارن بو که‌مبوونه‌وهی سهردانه خیزانییه‌کان له‌به‌رامبه‌ردا (۷٪) پییان وایه نامرازه‌کانی گه‌یاندن به‌ده‌گمهن هوکارن بو که‌مبوونه‌وهی سهردانه خیزانییه‌کان.

راسپارده‌کان

- بهمه‌به‌ستی ریک‌خستن و سوود وهرگرتن له نامرازه‌کانی گه‌یاندن بو تاک و خیزان و کومه‌لگا، پیوسته چهند راسپارده‌یه‌ک بو حکومتی ههریم و به‌تاییه‌ت و هزاره‌تی گواستنه‌وه و گه‌یاندن بجه‌ینه‌پروو:
- ۱- کونترۆل‌کردن و چاودیری کردنی نه‌و که‌ره‌ستانه‌ی تاییه‌تن به‌په‌یوه‌ندی و گه‌یاندن له‌لایه‌ن حکومت‌ه‌وه، بو نه‌وه‌ی بزانییت تاکه‌کانی کومه‌لگا بو چ مه‌به‌ستی‌ک به‌کاری ده‌هینن.
 - ۲- حکومت له‌ریگه‌ی کاروبه‌نامه‌کانی خو‌یه‌وه هه‌ول ب‌دات میدیا کوردیه‌کان به‌ئاراسته‌ی په‌روه‌رده‌کردن و روشن‌بیر کردنی خه‌لک کاربکه‌ن و دووربن له‌چه‌واشه‌کاری و شیواندنی راستیه‌کان.
 - ۳- سه‌باره‌ت به‌ئینته‌رنییت پیوسته له‌سه‌ر لایه‌نی په‌یوه‌ندی‌دار گرنگی ب‌دات به‌دانانی چاودیری له‌سه‌ر نه‌و پیگانه‌ی که‌خووره‌وشتی کومه‌لگا‌که‌مان تیک ده‌دات چونکه‌زیانی زوری بو سه‌ر په‌یوه‌ندییه‌ خیزانییه‌کان ده‌بی‌ت.
 - ۴- پیوسته له‌ریگه‌ی نمایش‌کردنی به‌نامه‌و فیلمه‌ کومه‌لایه‌تی و په‌روه‌رده‌یه‌کانه‌وه نامرازه‌کانی گه‌یاندن هوکاری سه‌رکه‌وتنی په‌یوه‌ندییه‌ خیزانییه‌کان بن نه‌ک تیکدان و لیک‌تزازان و کی‌شه‌ی خیزانی.

سه‌رچاوه‌کان

- سه‌رچاوه‌کان به‌زمانی عه‌ره‌بی:

- ١- ابراهيم الامام، الاعلام والاتصال بالجماهير، ١٩٧١، ص ٥، ذو المعارف - القاهرة.
- ٢- ابراهيم بعزیز، وسائل الاتصال الجديدة وأثرها على ثقافة المستعملين، الجزائر، (٢٠١٠).
- ٣- ابراهيم عيسى عثمان، الاصول في علم الاجتماع، شركة كاظمة للنشر والترجمة والتوزيع، (١٩٨٣).
- ٤- آرثر أسايرغر، ترجمة: صالح خليل أبو إصبع، وسائل الاعلام و المجتمع وجهة نظر نقدية، عالم المعرفة، (٢٠١٢).
- ٥- بنت مصطفى بن محمد حافظ، أثر استخدام الانترنت على العلاقات الاسرية بين أفراد الاسرة السعودية في محافظة جدة، رسالة مقدمة ضمن متطلبات الحصول على درجة الماجستير في الاقتصاد المنزلي تخصص السكن و ادارة المنزل، (٢٠٠٤)، السعودية.
- ٦- جمال محمد أبوشنب، الاتصال والاعلام و المجتمع، دار المعرفة الجامعية، الاسكندرية، (٢٠٠٥).
- ٧- جهان أحمد، الاسس العلمية لنظريات الاتصال، دار الفكر العربي، (١٩٧٨).
- ٨- جون سكوت، ترجمة: محمد عثمان، علم الاجتماع المفاهيم الاساسية، الشبكة العربية للابحاث والنشر، بيروت- لبنان، (٢٠٠٩).
- ٩- جيرار ليكر، العولمة الثقافية الحضارات على المحك، ترجمة: ت. جورج كتورة، دار الكتاب الجديد المتحدة، طرابلس، (٢٠٠٤).
- ١٠- حذيفة عبود مهدي السامرائي، وسائل الاتصال الحديثة وتأثيرها على الاسرة، سامراء-العراق. (٢٠١٣).
- ١١- خليل أحمد خليل، المفاهيم الاساسية في علم الاجتماع، دار الحداثة، (١٩٨٤).
- ١٢- رضا عبدالواحد امين، الاعلام والعولمة، دار الفجر للنشر والتوزيع، القاهرة، (٢٠٠٧).
- ١٣- سهير أحمد سعيد معوض، علم الاجتماع الاسري، مركز التنمية الاسرية بالاحساء، السعودية، (٢٠٠٩).
- ١٤- سيرج برو و فيليب بروتون، ترجمة: هالة عبدالرؤوف مراد، ثورة الاتصال، دار المستقبل العربي، (١٩٩٣).
- ١٥- شافا فرانكفورت ناشيماز و دافيد ناشيماز، ترجمة: د. ليلي الطويل، طرائق البحث في العلوم الاجتماعية، بترا للنشر والتوزيع، دمشق، (٢٠٠٤).
- ١٦- طه عبدالعاطي نجم، الاتصال الجماهيري في المجتمع العربي الحديث، دار المعرفة الجامعية، الاسكندرية، (٢٠٠٥).
- ١٧- طوني بينيت و آخرون، ترجمة: سعيد الغانمي، مفاتيح اصطلاحية جديدة، المنظمة العربية للترجمة، بيروت-لبنان، (٢٠١٠).
- ١٨- عبدالحافظ عواجي صلوي، نظريات التأثير الاعلامية، بدون دار النشر- السعودية، (٢٠١٣).
- ١٩- علي عبدالفتاح كنعان، الاعلام و المجتمع، دار اليازوري العلمي للنشر والتوزيع-عمان، (٢٠١٤).
- ٢٠- علي معمر عبد المؤمن، مناهج البحث في العلوم الاجتماعية، دارالكتب الوطنية، بنغازي-ليبيا، (٢٠٠٨).
- ٢١- غريب محمد سيد أحمد، تصميم وتنفيذ البحث الاجتماعي، دار المعرفة الجامعية، الاسكندرية، (١٩٨٢).

- ٢٢- فرانسوا لسلي و نقولا ماكاريز، تعريب: د. فؤاد شاهين، وسائل الاتصال المتعددة، دار عويدات للنشر والطباعة، بيروت-لبنان، (٢٠٠١).
- ٢٣- فهمي سليم الغزوي وآخرون، المدخل الى علم الاجتماع، دار الشروق-عمان، (١٩٩٢).
- ٢٤- ل دليو، الاتصال (مفاهيمه، نظرياته، وسائله)، دار الفجر للنشر، القاهرة، (٢٠٠٣).
- ٢٥- محمد السيد فهمي، تكنولوجيا الاتصال في الخدمة الاجتماعية، دار المعرفة الجامعية - مصر، (١٩٩٧).
- ٢٦- محمد سيد محمد، وسائل الاعلام من المنادي الى الانترنت، دار الفكر العربي، القاهرة، (٢٠٠٨).
- ٢٧- محمد صاحب سلطان، وسائل الاعلام والاتصال دراسة في النشأة والتطور، دار المسيرة-الاردن، (٢٠١٢).
- ٢٨- موسى جواد الموسوي وآخرون، الاعلام الجديد، وزارة التعليم العالي والبحث العلمي، بغداد، (٢٠١١).
- ٢٩- هربرت شيلر، ترجمة: د. وجيهه سمعان عبدالمسيح، الاتصال والهيمنة الثقافية، ٢٠٠٧، مكتبة الاسرة، القاهرة.

• سه رچاوه كوردييه كان:

- ٣٠- مهنوچيهر موحسنى، و: ريبوار سيوهيلي و ئهوانى تر، دهروازه كانى كو مه لئاسى، ٢٠٠٢، ل، ٢٨٠، دهزگای چاپ و بلاو كردنه وهى موكرىانى، ههولير.

وهزاره تى خویندنى بالاو تويزينه وهى زانستى

زانكوى سليمانى

سكولتى زانسته مروفايه تيه كان

به شى كومه لئاسى

كارىگهريى نامرازه كانى گه ياندىن له سهر په يوه ندىييه خيژانيه كان

تويژينه وهيه كى سؤسيولؤجى مهيدانيه له ناو شارى سليمانى

تويژه هه لده ستيت به نه جامدانى تويژينه وهيه كه به ناو نيشانى " كارىگهريى نامرازه كانى گه ياندىن له سهر په يوه ندىييه كومه لايه تيه كان"، تويژينه وهيه كى سؤسيولؤژى مهيدانيه له ناو شارى سليمانى، به نامانجى خزمه تكردى پرؤسه ي زانسته و بره ودان به تويژينه وهيه زانسته، بويه تكايه نيشانه ي () له شوينى گونجاودا دابنؤ و پيويست به ناو نووسين ناكات.

ته وهري يه كه م/ زانياريه بنه ر ه تيه كان:

- ١- ره گه ز: نيبر () مى ()
- ٢- ته مه ن: ()
- ٣- بارى كومه لايه تى: سه لت () خيژاندار () جيابوه وه () تاك مردوو ()
- ٤- شوينى نيشته جييون: ناوه ندى پاريزگار () ناوه ندى قهزا () ناوه ندى ناحيه () ناوه ندى گوند ()
- ٥- شوينى له دايك بوون: ناوه ندى پاريزگار () ناوه ندى قهزا () ناوه ندى ناحيه () ناوه ندى گوند ()
- ٦- ئاستى گوزه ران: زورباش () باش () خراب () زورخراب ()

ته وهري دووهم/ به كارهيئانى نامرازه كانى گه ياندىن:

٧- ئايا نامرازه كانى گه ياندىن به كارده هيئى؟

زورجار () هه ندىكجار () كه م جار () به ده گمهن ()

٨- ئه گهر به كاريان ده هيئى ئه وا كام له مانه ي خواره وهيه:

• فهيسبوك ()

• تويتهر ()

• ئینستاگرام ()

• هی تر، تکایه بینوسه ()

٩- روژانه چهند کاتژمیږ له‌گه‌ل ئینته‌رنیټ کات به‌سه‌ر ده‌به‌یت؟

ا- که‌متر له ١ کاتژمیږ () ب- ١ کاتژمیږ () ج- ٢ کاتژمیږ زیاتر () د- ٣ کاتژمیږ () ه- ٤ کاتژمیږ () و- ٥ کاتژمیږ زیاتر () .

١٠- روژانه چهند کاتژمیږ سه‌یری ته‌له‌فزیون ده‌که‌یت؟

ا- که‌متر له ١ کاتژمیږ () ب- ١ کاتژمیږ () ج- ٢ کاتژمیږ زیاتر () د- ٣ کاتژمیږ () ه- ٤ کاتژمیږ () و- ٥ کاتژمیږ زیاتر () .

ته‌وه‌ری سییه/ نامرازه‌کانی گه‌یاندن و په‌یوه‌ندییه کومه‌لایه‌تیه‌کان:

١١- ئایا ئینته‌رنیټ ئەندامانی خیزانی له‌یه‌کتر دوور خستو ته‌وه؟

زور جار () هه‌ندی‌کجار () که‌م جار () به‌ده‌گمه‌ن ()

١٢- به‌کاره‌ینانی ئینته‌رنیټ ده‌بیته هوی دروستبوونی که‌می تیکه‌ل بوونی تاکه‌کان؟

زور جار () هه‌ندی‌کجار () که‌م جار () به‌ده‌گمه‌ن ()

١٣- نامرازه‌کانی گه‌یاندن یارمه‌تی به‌هیزبوونی په‌یوه‌ندییه‌کان له‌نیوان هاوړی و خزماندا ده‌دات؟

زور جار () هه‌ندی‌کجار () که‌م جار () به‌ده‌گمه‌ن ()

١٤- ئایا له‌رپښه‌ی پښکه نوپه‌کانی گه‌یاندنه‌وه وه‌ک فه‌یسبووک، ئاسانکاری و ده‌رفه‌تی ته‌واو ده‌ره‌خسی بو؟

گوزارشت کردن له ناخی تاکه‌که‌س له‌گه‌ل ته‌وانی تر دا؟

زور جار () هه‌ندی‌کجار () که‌م جار () به‌ده‌گمه‌ن ()

١٥- ئایا به‌کاره‌ینانی نامرازه‌کانی گه‌یاندن ده‌بیته هوی که‌م کردنه‌وه‌ی گف‌تو‌گۆی خیزانی؟

زور جار () هه‌ندی‌کجار () که‌م جار () به‌ده‌گمه‌ن ()

١٦- ئایا به‌کاره‌ینانی به‌رده‌وامی فه‌یس بووک ده‌بیته هوی دروست بوونی دلپسی له‌خیزاندا؟

زور جار () هه‌ندی‌کجار () که‌م جار () به‌ده‌گمه‌ن ()

١٧- ئایا به‌کاره‌ینانی فه‌یس بووک ناپاکی هاوسه‌رگیری لیده‌که‌وینته‌وه؟

زور جار () هه‌ندی‌کجار () که‌م جار () به‌ده‌گمه‌ن ()

١٨- ئایا به‌کاره‌ینانی فه‌یس بووک ده‌بیته هوی تیک‌چونی شیرازه‌ی خیزان و زیاد بوونی دیارده‌ی ته‌لاق؟

زور جار () هه‌ندی‌کجار () که‌م جار () به‌ده‌گمه‌ن ()

۱۹- کورترکړنه‌وه‌ی په‌یوه‌ندییه کومه‌لایه‌تیبیه‌کان به‌هوی نام‌رازه‌کانی گه‌یاندنه‌وه زیان به په‌یوه‌ندییه خپزانیه‌کان ده‌گه‌یه‌نیت؟

زور‌جار () هه‌ندی‌ک‌جار () که‌م‌جار () به‌ده‌گمهن ()

۲۰- نایا نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن هو‌کارن بو که‌مبوونه‌وه‌ی سه‌ردانه خپزانیه‌کان؟

زور‌جار () هه‌ندی‌ک‌جار () که‌م‌جار () به‌ده‌گمهن ()

۲۱- پیت وایه به‌رفراوانی و ناسانی به‌ده‌سته‌پینانی نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن ناستی متمانه‌ی له‌نیو تاکه‌کانی خپزاندا که‌م‌کردوته‌وه؟

زور‌جار () هه‌ندی‌ک‌جار () که‌م‌جار () به‌ده‌گمهن ()

۲۲- نایا له‌رپگه‌ی نام‌رازه‌کانی گه‌یاندنه‌وه به‌شداري له‌بونه خپزانی و خزمایه‌تیه‌کاندا ده‌که‌یت؟

زور‌جار () هه‌ندی‌ک‌جار () که‌م‌جار () به‌ده‌گمهن ()

۲۳- پیت‌وايه نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن توری په‌یوه‌ندییه کومه‌لایه‌تیه‌کانتي فراوانتر کردووه؟

زور‌جار () هه‌ندی‌ک‌جار () که‌م‌جار () به‌ده‌گمهن ()

۲۴- نایا به‌کاره‌پینانی هو‌یه‌کانی نینته‌رنیت زیاتر ناشنای کردووی به‌بیروبو‌چونه‌جیاوازه‌کان؟

زور‌جار () هه‌ندی‌ک‌جار () که‌م‌جار () به‌ده‌گمهن ()

۲۵- پیت باشه نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن سنو‌ردار بکړیت؟

هه‌لی () هه‌ندی‌جار () نه‌خپر ()

پوخته‌ی توپزینه‌وه

"کارپگه‌ریی نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن له‌سه‌ر په‌یوه‌ندییه خپزانیه‌کان"

توپزینه‌وه‌یه‌کی سؤ‌سؤ‌لوجی مه‌یدانیه‌له‌ناو شاری سلیمانی

هم توپزینه‌وه‌یه له‌هه‌ولتي به‌ده‌سته‌پینانی کومه‌لایه‌تیبیه‌کانی نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن تاچه‌ند کارپگه‌رییان له‌سه‌ر په‌یوه‌ندییه کومه‌لایه‌تیبیه‌کانی خپزان دروست کردووه، توپزهر له‌رپگه‌ی فورمی راپرسییه‌وه هه‌ولیداو به‌شپوه‌یه‌کی مه‌یدانی له‌نیو کومه‌لگه‌ی توپزینه‌وه‌که‌دا بابه‌تیبانه‌زانیاری سه‌بارت به‌و نام‌انجانه‌کوبکاته‌وه، توپزینه‌وه‌که‌پشتی به‌ستووه به‌فورمی راپرسی چونکه‌یه‌کیکه‌له‌که‌ره‌سته‌گرنگه‌کانی توپزینه‌وه‌ی کومه‌لناسی، له‌رووی شوپنه‌وه‌هم توپزینه‌وه‌یه‌له‌ناو سه‌نتره‌ی شاری سلیمانی‌دا نه‌نجام دراوه‌ه‌ویش به‌هرگرتنی ۲۰۰ یه‌که، پاشان دابه‌ش کردنیان به‌سه‌ر سی‌ناوچه‌ی جیاواز (ده‌وله‌مه‌ند، ناوه‌ند، هه‌زار) به‌رپگه‌ی هرگرتنی سامپلی چینه‌ایه‌تی هه‌ره‌مه‌کی چونکه‌شاری سلیمانی له‌رووی ئابووری و

رۆشنییرییه‌وه جیاوازی تیدایه بۆیه به‌و رینگه‌یه وه‌ر گه‌راوه بۆ ئه‌وه‌ی توێژینه‌وه‌که به‌توانی سامپلیه‌کی تیکه‌ل له‌ ناست و توێژو چینه جیاوازه‌کان له‌ توێژینه‌وه‌که‌دا کۆبکاته‌وه.

ئهم توێژینه‌وه‌یه بۆ کاتی ئیستا گرنگی زۆری هه‌یه چونکه ناوه‌نده‌کانی گه‌یاندن به‌سه‌رجه‌م جووره جیاوازه‌کانیه‌وه رۆژ له‌دوای رۆژ له‌ کوردستاندا زیاتر بلاوده‌بنه‌وه‌وه به‌کاره‌ینه‌ریان زیاد ده‌کات و خواست له‌سه‌ریان به‌رده‌وامه، به‌م پیه‌ توێژینه‌وه‌ی له‌م شیوه‌یه گرنکه بۆ ئه‌وه‌ی بزانی ئایا نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن کاریگه‌ریان له‌سه‌ر په‌یوه‌ندییه کۆمه‌لایه‌تییه‌کانی خیزان دروست کردووه؟ ئه‌گه‌ر دروستی کردووه ئایا کاریگه‌رییه‌کان ئه‌رئین ئاخود نه‌رئین؟ وه‌ک له‌ ئه‌نجامی توێژینه‌وه‌که‌دا ده‌رکه‌وتووه بێگومان کاریگه‌ری دوولایه‌نه‌یان دروست کردووه‌وه پێویسته کاری جددی بکریت بۆ ئه‌وه‌ی نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن بۆ خزمه‌ت و که‌لک و سوودی تاکه‌کانی کۆمه‌لگا به‌کاربه‌یتریت، ئه‌مه به‌ته‌نها کاره‌که ته‌واو ناکات به‌لکو ئه‌وه‌ی زۆر گرنکه بوونی هۆشیاری و رۆشنییری تاکه‌کانه بۆ چۆنیه‌تی مامه‌له‌کردن له‌گه‌ل ئه‌م نام‌رازانهدا بۆ ئه‌وه‌ی زیانی تاکه‌که‌سی کۆمه‌لایه‌تی لی دروست نه‌بی‌ت.

له‌لایه‌کی تره‌وه توێژینه‌وه‌که کۆمه‌لێک پێشنیاری بۆ حکومه‌ت خستۆته‌په‌روو بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ول بدری کۆمه‌لگای کوردی له‌به‌رامبه‌ر جیهانگیری گه‌یانندا به‌هێزبکریت و به‌ته‌واوی له‌نیو کاریگه‌رییه‌کانی جیهانگیریدا ون نه‌بی‌ت چونکه هه‌رئیم کوردستان زۆر به‌خیرایی ده‌رگای نام‌رازه‌کانی گه‌یاندن به‌په‌رووی دونه‌ی ده‌ره‌وه‌دا کردۆته‌وه، به‌جۆرێک کۆمه‌لێک به‌هاو نۆرم و ره‌فتارو ده‌ربرینی نوی و بیانی جیگه‌ی به‌هاو نۆرمه ناوخۆییه‌که‌کانی کۆمه‌لگای کوردیان گرتۆته‌وه.

ملخص البحث

أثر وسائل الاتصال على العلاقات الأسرية

دراسة سوسولوجية ميدانية في مدينة السليمانية

يحاول هذا البحث الوصول الى مجموعة من النتائج، والاجابة على سؤال البحث الجوهرى وهو (ماهى أثر وسائل الاتصال على العلاقات الأسرية؟). فحاول الباحث ومن خلال استمارة الاستبيان جمع المعلومات ميدانياً من مجتمع البحث ومن أجل تحقيق أهدافه، واعتمد على الاستمارة الاستبيان لكونها وسيلة مهمة تستخدم بكثرة في دراسات علم الاجتماع وتمثل مركز مدينة السليمانية الحدود المكاني للبحث حيث تم أخذ (٢٠٠) وحدة كعينة البحث وتم توزيعها على ثلاثة مناطق مختلفة (غنية، ومتوسطة، وفقيرة) عن طريق أخذ عينة طبقية عشوائية، لكون سكان مدينة السليمانية مختلفة من حيث المستوى الاقتصادي والثقافي، يسهل على الباحث أخذ عينة مختلطة ومختلفة تمثل مجتمع البحث من حيث المستوى، والفئة، والطبقة. وتم جمعهم لغرض البحث والدراسة.

ولابد من الاشارة الى ان لهذا البحث أهمية خاصة في الوقت الحاضر لأن وسائل الاتصال انتشرت على نطاق واسع في المجتمع الكوردي وصبح في متناول الجميع من جهة، ومن جهة اخرى يزداد عدد مستخدمي هذه الوسائل يوم بعد يوم، هذا اضافة الى زيادة الطلب عليها باستمرار، مما جعل اجراء مثل هذه البحوث في هذا المجال ذات اهمية لمعرفة مدى تأثيرها على العلاقات الاسرية، ومعرفة ما لها من آثار (سلبية وإيجابية) والمعروف ان هذه الوسائل سلاح ذو حدين لها آثار سلبية وإيجابية في نفس الوقت، فلا بد من بذل الجهد للحد من آثارها السلبية وتصبح هذه الادوات في خدمة أفراد المجتمع، والاهم من كل ذلك القيام بتوعية الافراد بكيفية التعامل مع هذه الوسائل بشكل صحيح.

كما وتقدم البحث مجموعة مقترحات وتوصيات للحكومة للعمل بها وتقوية المجتمع أمام تحديات عصر عولمة الاتصالات ومواجهتها، حيث اصبح المجتمع الكوردي مجتمعا منفتحا على العالم الخارجي من خلال هذه الوسائل مما ترتب عليه تغيير القيم والمعايير والسلوكيات الاجتماعية التي كانت تتمسك بها أفراد المجتمع.

Research Summary
The impact of the means of communication on family relationships
Sociological field study in the city of Sulaymaniyah

This research tries to access to a range of outcomes, and to answer the fundamental question, a search (What is the impact of the means of communication on family relationships?). Try researcher through the form of a questionnaire to collect information in the field of the research community and in order to achieve his goal, And it relied on the questionnaire form for being an important means used extensively in sociology studies, The center of the city of Sulaymaniyah spatial boundaries of the search, where it is taken (200) and a sample search unit and distributed to three different areas (rich, middle and poor) by taking a stratified random sample, The fact that the population of the city of Sulaymaniyah different in terms of economic and cultural level, it's easy to take the mixed researcher and different sample representing the research community in terms of level, category, and class. They were assembled for the purpose of research and study.

It must be pointed out that this research is particularly important at the present time because the means of communication have spread widely in the Kurdish community and become accessible to everyone on the one hand, on the other hand, the number of users of these methods is increasing day by day, This is in addition to the increased demand for them constantly, making conduct such research in this importance area to see its impact on family relationships, and knowledge of its money from the effects (negative and positive) It is known that this means a double-edged her weapon of negative and positive effects at the same time, It must be the effort to reduce the negative effects of these tools and become members of the community in the service, and most importantly of all, do educate individuals on how to deal with these tools properly.

It also offers search a set of proposals and recommendations to the concerned authorities to work out and strengthen the community in front of the challenges of the era of globalization of communications and response, where he became the Kurdish community a society open to the outside world through these means, which resulted in a change of values and social norms and behaviors that were adhered to by members of the community.